

Palangos gintaro muziejaus naujosios rūmų interjero ekspozicijos fragmentas. Danutės Mukienės nuotrauka

PĖMAIËIŲ

pernė

PALANGOS
BOTANIKOS
PARKE

Danutės Mukienės
nuotrauka

Palangos gintaro muziejaus naujosios ekspozicijos (2011 m.) fragmentai. Danutės Mukienės nuotraukos

Palangos gintaro muziejaus naujosios ekspozicijos (2011 m.) fragmentai. Danutės Mukienės nuotraukos

ŠVIETIMAS
ISTORIJA
KULTŪRA
PAVELDAS
LITERATŪRA
ASMENYBĖS

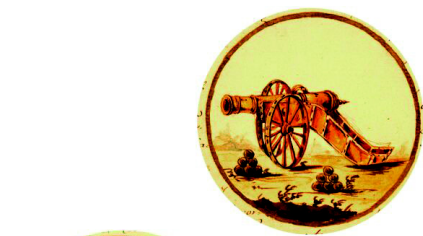
ŽEMAIČIŲ

Regėjūonu kultūrėniu inicetivų cėntra, Žemaitiu akademėjės, Žemaitiu akademėnė jaunima korporacėjės „Samogitia“ leidėnīs

žemė

ž e m a i t i u ž e m ė

2011 / 6 (71)

p. 34–37

p. 34–37

p. 2–9

p. 10–31

TURINYS

2–7 / BENEDIKTAS JANKAUSKAS. Daugėja lietuvių kilmės teorijų
8–17 / MUKIENĖ DANUTĖ. Palonga – kurorts, pėlns kontrastu ėr vėltėis taptė tėkra vasaras kultūras suostėnė 2013 metās

18–21 / MUKIENĖ DANUTĖ. Palonguo daugiasė lonkuomas vėitas
22–23 / MUKIENĖ DANUTĖ. Pramuogu ėr puoėlsė uoazė Palonguo
24–25 / ŽELVITĖ DANGUOLĖ. Kurorta pėktžaizdės, beskuonībė, vėitas, katruos bada akis

26–27 / MUKIENĖ DANUTĖ. Palonga, katra trauk ėr katruos pasėėlgstam
28–31 / MUKIENĖ DANUTĖ. Nauji Palonguos gintara muziejaus ekspuozicėjė
32–33 / Aple Šėlutės miesta jubilejo ėr žemaitėškas kultūras pidsakus Šėlutės kraštė.

34–37 / SAKALAIUSKS MEČISLUOVVS. Šėlutės ėr Šėlalės rajuonu senuoji skulptūra, križė, koplitelės ėr varpā

38 / Kan. ANDRIEJUS SABALIAUSKAS. Pašventinti penki nauji kunigai
38–39 / Kan. ANDRIEJUS SABALIAUSKAS. Graži mokslo metų pabaiga
39–41 / Kan. ANDRIEJUS SABALIAUSKAS. Šėštinės Šalpės kalnelyje
41 / Kan. ANDRIEJUS SABALIAUSKAS. Poeto Vytauto Mačernio 90-ujų metinių paminėjimas Žemaičių Kalvarijoje

42 / Telšių vyskupas dr. JONAS BORUTA SJ. 2011 – Dievo gailėstingumo metų – Didieji Žemaičių Kalvarijos atlydai – liepos 1–12 d. (Atlydų tvarkaraštis)

43 / Kan. JONAS ACAS. Stojantiems i Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminariją

Danutės Mukienės nuotraukoje Palangos kurorto centrinė aikštė 2011 m. pavasario paskutinėmis dienomis

REGĖJUONU KULTŪRĖNIU INICETIVŲ CĖNTRŌS.
LEIDĖNI SODARĖ, MAKETAVA
REDAKTUORĖ Mukienė Danutė.

ŽORNALA REDAKCĖNĖ TARĪBA:
Butrėms Aduoms, Daujuotitė Vėktuorėjė,
Gėrdienis Aleksėndra, Sungailienė Loreta, Mukienė Danutė.

Žornals parėngts igėvendėnont kultūrėni pruojekta
„ELEKTRUONINIS ŽORNALS
„ŽEMAITIU ŽEMĖ“ 2011“.

Pruojekta rem LIETOVUOS
SPAUDUOS, RADĖJĖ ĖR
TELEVIZĖJĖS RIEMĖMA
FONDS.

ISSN 1392-2610.
Regėjūonu kultūrėniu
inicetivų cėntra,
Vilniaus g. 22, LT-01119 Vilnius.
Tel./faksos (8 ~ 5) 261 9670,
El. p. zemaiciu@gmail.com.
<http://www.samogit.lt>.

DAUGĖJA LIETUVIŲ KILMĖS TEORIJŲ

HABIL. DR. BENEDIKTAS JANKAUSKAS
Iliustracijos – iš autoriaus archyvo

Historia est magistra vitae ? Istorija yra sąsaja su gimtąja žeme.

Mintis parašyti apžvalgą lietuvių kilmės klausimu kilo paskaičius straipsnį apie Seredžių /26/. Aprašant Seredžiaus piliakalnį, kuris nuo XIX a. vadinamas Palemono kalnu, paminėta legenda apie Lietuvos valstybės įkūrėją Romos kunigaikštį Palemoną.

Palemono dinastija vadinama legendine Lietuvos ir Žemaitijos valdovų dinastija. Pagal XV–XVI a. legendas lietuvių protėviu laikomas Palemonas. Jis atplaukęs iš Romos ir prie Dubysos upės žiočių (dabartinio Seredžiaus miestelio) ir pradėjęs savo dinastiją. Šios legendos atsirado lietuviams ieškant „solidžių“ tautos šaknų, kurias būtų galima priešpastyti lenkų pareiškimams esą jie su kultūrinio barbarišką Lietuvos kraštą. Tuo metu didelė Europos ir Azijos valstybių dalis skelbėsi kilusios iš Romos imperijos (Osmanai, vokiečiai ir kt.) /27/.

Pasak legendos, Palemonas buvęs žiauriojo Nerono giminaitis. Jis pabėgęs iš Romos su 500 kilmingųjų šeimų, vengdamas Nerono persekiojimų. Jie keliavę į šiaurę, per Baltijos jūrą ir pasiekę Nemuno deltą. Plaukdami prieš srovę, pasiekę Dubysą, kur nuostabiai gražioje vietoje apsistojoję pailsėti ir apsispręsti, ką toliau veikti. Vėliau iš jų kilusi Gediminaičių dinastija.

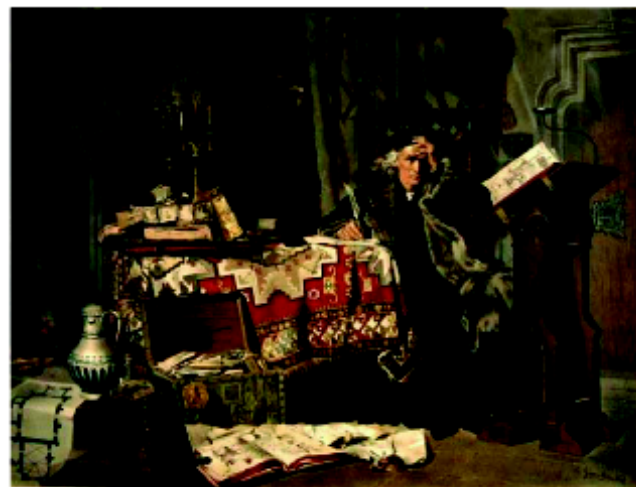
Pagal A. Vijūko-Kojelavičiaus pirmąją (todėl ir išimtinai svarbią) lotyniškai parašytą „Lietuvos istoriją“ (1 pav.) „kažin kokie italai, pakliuvę iš Vendenų jūros į Kuršių įlanką, o iš ten prie Nemuno žiočių, pateko plaukdami prieš srovę, į Žemaitiją ir Lietuvą. ... patikimiausia, rodos, būtų manyti, kad italai į šias žemes bus atvykę po devintojo amžiaus nuo Kristaus gimimo.“ /22/. Nurodytoji neįtikėtina vėlyva data iš karto sukelia nepasitikėjimą tuo Kojelavičiaus legendiniu pasakojimu. Tarp 500 atvykusiųjų buvę vadai: Palemonas arba Publijus Libonas, herbo stulpai, Julijonas Dausprungas, kurio giminės herbas Kentauras, Prosperas Cezarianas – herbo Stulpai, Ursinas bei Hektoras – herbo Rožės arba Rožynas. Atvykėliai Nemunu pasiekę Dubysos žiotis pasistatę Romanovą (Romnovę arba Romovę), vėliau tapusia vyriausiojo lietuvių žynio Krivės Krivaičio būstine. Tai kitas tiesos neatitinkantis teiginys, patvirtinantis legendinę pasakojimo kilmę. Vėliau ateiviai persikėlę per Nevėžį ir nusigavę į alanų arba lietuvių žemes. Jie taikingai prisiderinę prie senbūvių, o vėliau kūrę bendrą valstybę /22/. Mirus lietuvių valdovui, Palemonas bendru balsavimu buvęs išrinktas

1 pav. Alberto Vijūko-Kojelavičiaus Lietuvos istorijos I dalies titulinis lapas

Lietuvos ir Žemaitijos valdovu. Palemono laikais vykęs atmintinas mūšis, kuriame rusai sumušę Jotvingius. Ši tauta, lietuvių kaimynė ir sąjungininkė, po daugybės pergalingų karų su rusais pagaliau buvo si įveikta Vladimiro, laimingiausio iš Kijevo kunigaikščių: ji tapusi pavergta, praradusi laisvę ir kasmet turėjusi mokėti duoklę /22/.

Po kunigaikščio Palemono mirties trys jo sūnūs pasidaliję tuometinės Lietuvos žemes ir įkūrę sostines: Barkus į Nemuną įtekančios Jūros žiotyse pasistatę Jurbarko pilį ir gavęs valdyti tą Žemaitijos dalį, „kuri plyti nuo Jūros iki Nemuno ligi Kuršių įlankos“; Kuno arba Kunasijaus valstybė buvusi ribojama Nemunu, Dubysa ir Nevėžiu bei Nerimi, o sostinė pačioje Neries ir Nemuno santakoje buvusi pavadinta Kaunu; Spera nukeliavęs gerokai į rytus ir valdęs žemes tarp Nevėžio, Šventosios ir Širvintos upių bei pastatęs prie didžiulio ežero pilį ir dabar vadinamą Spera. Taip pat Julijonas Dausprungas prie Šventosios upės ant kalno labai patogioje vietoje pastatęs pilį, kuri tenyškčių žmonių kalba vadinta Vilksmerge, o netoli tos vietos padėjęs pamatus kitai piliai ir ją pavadinęs Dzeivaltovija /22/.

2 pav. Lenkų istorikas Jonas Dlugošas, vienas pirmųjų išdėstęs romėniškąją lietuvių kilmės teoriją /16. XIX a. nežinomo dailininko kūrinys. Iliustracija iš interneto leidinio <http://www.polona.pl/dlibra/doccontent?id=6572&from=latest>

3 pav. Simonas Daukantas. Medalis, skirtas gimimo 200 m. jubiliejui (dail. Petras Gintalas)

Palemonui mirus, valdžia tekusi Burkui, vėliau ją valdęs Spera. Jis keletą kartų padėjęs Prūsijai, kai ją puldinėjęs lenkų karalius Boleslovas Narsusis. Po Speros valdęs Kunas, kuris valdžią pasiskirstęs sūnams: Kernui (Kernusijui) atitekusios Lietuvos žemės tarp Neries, Nevėžio ir Dauguvos, o Gimbutui – Žemaitija. Kernius pastatydinęs Kernavės pilį /22/.

Apršytoji lietuvių kilmės teorija, anot šiuolaikinio Lietuvos istoriko A. Gumuliausko /14/, vadinama romėniškąja teorija. Ją paskelbęs lenkų istorikas J. Dlugošas (2 pav.), gyvenęs 1415–1480 metais.

2 pav. Lenkų istorikas Jonas Dlugošas, vienas pirmųjų išdėstęs romėniškąją lietuvių kilmės teoriją /16/

Pagal Lietuvos istoriką J. Jurginį /19/, Dlugošas J. kiek kitaip nei A. Vijūkas-Kojelavičius, aprašęs lietuvių kilmę. Lietuviai, per tarpusavio karus iš Romos ir Italijos išvaryti, įsikūrę nežinomame tuščiaame krašte tarp Lenkijos, Rusijos, Livonijos ir Prūsijos žemių, kur dėl stiprių šalčių didžiąją metų dalį būdavusi žiema. Ten pirmiausia jie įkūrę Vilniaus miestą, dabartinę svarbiausią valstybės sostinę, ir pavadinę ją kunigaikščio Vilio vardu, kurio vedami iškeliavę iš Italijos ir pasiekę kitus kraštus /19/. Lietuvių ir žemaičių kilmę iš romėnų, pagal J. Dlugošą, rodantis bendras abiejų tautų kalbos pagrindas, o skirtumai, kurių taip pat esama nemažai, atsiradę tik todėl, kad lietuviai ilgai gyvenę lenkų, čekų ir rusų kaimynystėje /14/.

Iš esmės kitaip romėniškąją lietuvių kilmės istoriją interpretavo Simonas Daukantas (3 pav.). Jis išsamiai aprašinėjo jo rastus senovės graikų (grekonų), romėnų (rymonų), skandinavų (šiaurės rašytojų: saulėlydinių žuvėdų – danų bei šiaurinių žuvėdų – norvegų ir švedų), baltarusių, rusų ir ukrainiečių (gudų) istorinius šaltinius apie žemaičių ir lietuvių kilmę bei jų santykius su kaimyninių kraštų gyventojais /9/. Apie didžiulį Simono Daukanto indėlį, atskleidžiant šiandien užmarštiną gramzdinamą senąją Lietuvos praeitį, planuoju parengti atskirą straipsnį. Čia paminėtinas tik vienas epizodas, turintis sąsają su romėniškąja lietuvių kilmės istorija.

Rašydamas apie Ptolomėjaus raštuose minimą „žinyčių Rusnės saloj“, S. Daukantas aprašė daug vėliau, jau viduriniaisiais amžiais, minėtą įvykį, kai „vokyčiai ir kiti meldžionys teutonų, kariaudami su lietuviais ir žemaičiais Parusny, sugriovę ant salos Rusnės įtakoj Nemuno žemaičių pagonių žinyčių, garsią ir didžiai godojamą senovę, kurios altorių radę minavoti vokyčiai akmenį su parašu lotynišku, kursai rodęs, jog metuose 115 pirm gimimo Kristaus, Nemunas, jūrų karvedys, atkeliavęs su šeimyna iš Kartaginos jūromis į žemaičius ir apsigyvenęs saloj Rusnėj. Tą akmenį vokyčiai metuose 1240 nusiuntę į Rymą popiežiui Inocentui III, kursai mandagiai jį priėmęs, atkaliai į jo vietą nusiuntęs vokyčiams abrodžą, arba rodveidį kokio tenai šventojo, liepdamas pakabinti bažnyčioj į akmens vietą“ /9/. Toliau aprašomas pasakojimas, kaip tie jūreiviai, vadovaujami jo vadovo Nemuno, nusiyrę Nemunu iki Dubysos, o pastarąją dar toliau ir davę pradžią pavadinimams vietovių, kuriose sustoję: „Seredžius, Čekiškė, Eriogala, Betygala“. S. Daukanto versija nuo anksčiau aprašytųjų skiriasi ne tik skirtingais veikėjais, bet ir iš esmės skirtingu laiku. Tas laikas priartėja prie G. J. Cezario gyventojų laikotarpio – 100–44 m. pr. Kr., kuris pirmasis tuos įvykius užrašęs.

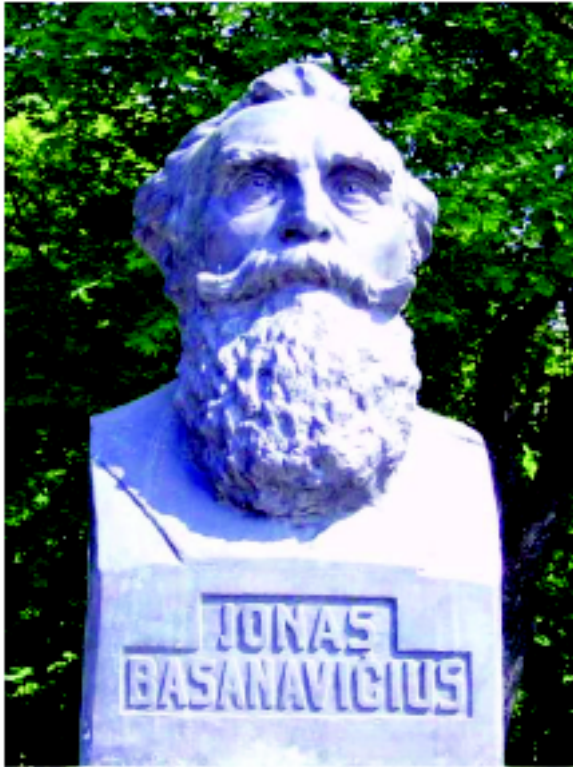
Jau esu rašęs /17/ apie Prancūzijos istoriko Pišelio Ch. L. T. (Pichel)/30/ realiau vertintas Lietuvos istorijos ištakas, atmetant lietuvių kildinimą iš legendinių italų ateivių. Ch. L. T. Pišelis ieškojo bendros aisčių kilties, remdamasis įvairiais šaltiniais, tarp kurių svarbią vietą skyrė archeologiniams, antropologiniams tyrinėjimams bei kalbiniams panašumams, ką patvirtino ir prof. Zigmo Zinkevičiaus tyrimai /35/.

A. Gumuliauskas apie romėniškąją lietuvių kilmės teoriją neabejodamas rašo: „Kad ši teorija yra tik legenda, dabar niekas neabejoja“ /14/. Vienok, tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Lietuvos tūkstantmetis ir lokioji istorija“, vykusioje 2009 metų liepos 3 d., Vilniaus pedagoginio universiteto atstovė V. Girininkienė tuo suabejojo. Pranešime „Lokaliniai istorinės kultūros aspektai: Palemono kalnas XVIII a. pab. Seredžiaus dokumentuose“ ji, atrodo, labai nuoširdžiai klausytojus įtikinėjo romėniškosios lietuvių kilmės teorijos teisingumu. Ir, kas keisčiausia, nė vienas iš tądien Lietuvos mokslų akademijos Didžiojoje salėje pranešimo klaususių istorikų lyg ir nesuabejojo jos pranešimo teiginiais.

A. Gumuliauskas romėniškąją lietuvių kilmės teoriją gretina su gotiškąja, kurios pradininku buvęs Erazmas Stela. Pagal jį lietuviai esą kilę iš germanų genties herulų. Herulai gyvenę Skandinavijoje, Jutlandijos pusiasalyje. Per didįjį tautų kraustymąsi dalis jų išsikėlę ir apsigyvenę prie Azovo ir Juodosios jūrų. Herulai puldinėję Mažąją Aziją ir Graikiją. IV a. herulus nukariavę gotai, o vėliau hunai. Žlugus hunų valdžiai, herulai sudarę valstybę dabartinėje Vengrijos teritorijoje. Gotų karaliui Teodorikui V a. nužudžius herulų vadą Odoakarą, dauguma herulų persikėlę į Graikiją, o kita dalis grįžusi prie Baltijos jūros, iš kur nustumę danus ir įsikūrę Skandinavijoje. Herulų pavadinimas esąs kilęs iš lietuviškų „girulių“ /14/

Beveik tokią pačią koncepciją, kildinančią lietuvius iš herulų, inspiravo kunigo Ksavero Bohušo veikalas „Apie lietuvių tautos ir kalbos pradžią“ (*O początkach narodu języka litewskiego rozprawa*), kuris lenkų kalba buvo išspausdintas 1808 m. /24/. Jis neigė lietuvių kilmės iš romėnų teoriją, įrodinėjo, kad lietuviai kilę iš herulų, kad lietuvių kalba labai sena, tinkanti grožinei literatūrai ir

(Nukelta į 4 p.)

3 pav. Dr. Jono Basanavičiaus skulptūros Palangoje fragmentas. Skulptorius J. Zikaras

(Atkelta iš 3 p.)

turinti teisę būti vartojama viešajame gyvenime. Jo darbas sukėlė lenkų ir lietuvių visuomenės susidomėjimą lietuvių tautos praeitimi, kalba. K. Bohušas teigęs, kad lietuvių kalba turėjusi savo raštą, tačiau šis per amžius neišlikęs, ir jis pateikęs 4 eilutes iš Ovidijaus ir 30 eilučių iš Vergilijaus kūrinių vertimų į lietuvių kalbą /24/. Dėmesį atkreipia tai, kad net Lietuvos praeities žinovai Bohušo herulišką lietuvių kilmės hipotezę buvo linkę laikyti naujoviška, nors prieš pusantro amžiaus ją pristatęs A. Vijūkas-Kojelavičius /20/.

J. Basanavičius (4 pav.) iškėlė ir stengėsi pagrįsti lietuvių kilmės iš trakų-frygų (dakų amžininkų) teoriją /1, 3/. Jis įrodinėjo, jog trakai buvusi dabar išnykusi indoeuropiečių gentis, kurios artimiausi giminaičiai buvę Mažosios Azijos frigai. Jų kalbos turinčios kai kuriuos artimus kalbinės giminystės ryšius su baltų kalbomis. Romantiškai idealizuodamas lietuvių tautos praeitį, jis lietuvių kiltį susiejo su hetitais, kurių kultūra (II tūkst. pr. Kr.) senesnė net už romėnų ir graikų /14/. Nusistebėjimą kelia tai, kad mūsų istorikai apie minimą J. Basanavičiaus teoriją rašo ir pasakoja nenoriai, apie ją užsimindami vos keletu frazių, ir lyg pasiteisindami teigia, kad „Basanavičiaus J. teoriją kritikavo kalbininkas prof. K. Buga“ /14/.

Iš J. Basanavičiaus darbų /1, 2, 3/ sužinome, kad, atvykęs į Bulgariją 1880 m., jis susidomėjęs nuo neatmenamų laikų supiltais milžinkapiais, kurių senumas galys prilygti Egipto piramidžių amžiui. Jam kilęs klausimas, kas per paslaptina buvo ta tauta, kuri tokius didžius amžinuos paminklus savo valdovams, karaliams supylė? Studijuodamas graikiškus ir romėniškus senovės raštus, jis įsitikinęs, kad tai buvusi trakų tauta, kurios vardas esąs grynai lietuviškas. Tų laikų mokslininkai trakų tautą, kuri pirmoji Europoje

platinusi šiaurinės kultūros ir dvasiškumo įdėjas, laikę visiškai išmirusia kalbiškai, o jų vietoje vėliau iškilę šiauriniai rumunai ir bulgarai. Ilgiau pagyvenęs tarp bulgarų tose vietose, kur senovės trakai gyvenę, J. Basanavičius bulgarų kalboje pastebėjęs lietuviškai skambančių žodžių, girdėjęs senovines lietuvių dainas primenančių melodijų, radęs daugybę lietuviškų pasakų sąsajų su Bulgarijos gamta. Savo tyrinėjimų pagrindu J. Basanavičius padarė išvadą, kad trakai buvo ta pati tauta, kaip ir lietuviai, ir kalbėję jie lietuviškai; šiauriniai lietuviai esą tik menka liekana tos didelės ir galingos senosios trakų tautos. Iš tyrinėjimų paaiškėję, kad trakų tauta dar ne visiškai išmirusi ir kalbiškai dar gyva. J. Basanavičius trakus traktavo ne kaip mūsų etninius giminaičius, bet kaip tiesioginius protėvius, t. y. lietuvius vadino ateiviais nuo Dunojaus – iš Balkanų pusiasalio ir iš Mažosios Azijos /1/.

Atskiro dėmesio verti lietuvių diplomato, politologo Česlovo Gedgaudo darbai lietuvių praeties ir kilmės klausimu. Jis buvo baigęs Sorbonos universiteto Politinių mokslų institutą Prancūzijoje, dirbęs Lietuvos užsienio reikalų ministerijoje, Lietuvos pasiuntinybėje Romoje, 1945–1952 m. gyvenęs Paryžiuje, dirbęs Prancūzijos užsienio reikalų ministerijoje. Kartu jis gilinęs indoeuropiečių kalbų žinias Sorbonos universitete, rašęs disertaciją iš lyginamosios kalbotyros srities, bet, jos nebaigęs, persikėlęs gyventi į JAV (Čikagą). Č. Gedgaudas mokėjęs bent 9 senąsias kalbas (hetitų, sanskrito, persų ir kt.) /5/. Tai jam padėjo rinkti duomenis iš senovinių raštų.

Č. Gedgaudas parašė kontroversiškai vertinamą knygą „Mūsų praeties beišeikant“ /11/, kuri Lietuvos istorikais besivadinančių veikėjų kritikuota kaip pseudomokslinė ar falsifikacija /11, 28/. Galima tik spėti, kad kritika bandoma atsisteisti už Č. Gedgaudo knygoje pareikštą aštrią Lietuvos istorinių tyrimų kritiką, o labiausiai, turbūt, už taiklią krikščionių religijos kritiką, dėl senovinių dokumentų naikinimo, raštiesiais popiežių dokumentais skatinto kalavijuočių ir kryžiuočių vykdyto genocido baltų tautų atžvilgiu. Gausybė Č. Gedgaudo knygoje pateiktų faktų, logiškų samprotavimų ir lingvistinių sąsajų daug kartų nusveria kai kuriuos gal ir per drąsius jo apibendrinimus. Vienok, manau, nėra pagrindo nesutikti su Č. Gedgaudu, rašiusiu: „Kodėl mūsų istorijos vadovėliai pradeda jos rimtą aprašymą tik nuo Vytautinių laikų, Mindaugą laikydami „žiliausia senove“, kai Vakarų Europa tuo laiku jau turėjo 5–10 amžių didžiulius archyvus? Č. Gedgaudas piktinosi, kodėl mūsųose tiems lengvai atsekamiems amžiams skiriama tik pora miglotai romantiškų puslapių, kai galima, pasirėmus Vakarų, Rusų, Bizantijos, Arabų, Skandinavų ir kitais labai gausiais ir nė kieno neginčijamais šaltiniais atstatyti 3 000 metų mūsų praeitį? Jis ragino studijuoti „Varunonių Rikio palikimą, Gintaro Kelio Imperiją“ /11/.

Kita garsi išeivijos žurnalistė ir istorikė iš Venesuelos Jūratė Statkutė de Rosales /31/, panašiai, kaip ir Č. Gedgaudas /11/, daugybe lyg ir nenuginčijamų Vakarų kraštuose rastų šaltinių pagrindu atseka Lietuvos (Baltų) valstybės šaknis gilioje senovėje (prieš 3 500–4 000 metų). Jos knyga „Senasis aisčių giminės metraštis“ (4 pav.) parašyta pagal ispanų kalba paskelbtą jos istorijos tyrimą „Los Godos“, vėliau anglų kalba išleista pavadinimu „Goths and Balts“. Remdamasi senovės graikų, romėnų, kitų tautų istorikų, geografijos tyrinėtojų darbais, archeologijos ir kalbotyros duomenimis, jos pačios Karakaso bibliotekoje aptikta XIII a. Ispanijos kronika ir gausiais kitais šaltiniais, autorė įrodinėja, kad Lietuva gyvuoja jau 3 850 metų. Iš pirmo žvilgsnio mums gal ir keistokai atrodo Statkutės J. įtikinėjimai, kad istorijos metraščiuose minimi gandai,

gyvenę nuo Vyslos iki Uralo buvo ne germanų ar slavų, o aisčių: lietuvių, latvių, prūsų ir kitų genčių protėviai /31/. Tačiau tokį mąstymą netruktume pakeisti pastudijavę jau seniai lietuvių kalba (tiesa, su žemaitišku akcentu) paskelbtus Simono Daukanto darbus /8, 9/.

Žinoma dar daug lietuvių kilmės teorijų. Labai trumpai paminėsiu tik keletą iš jų.

Pagal Lietuvos mokslinės archeologijos pradininką, profesorių Joną Puziną lietuviai gyvenę Dniepro aukštupio baseine, o į Rytų Pabaltijį ėmę keltis Didžiojo tautų kraustymosi pabaigoje, kai juos pradėjo spausti slavai. Lietuviai, atėję į naująsias žemes, išstūmę finugriškos kilmės lybius /18/. Tai lyg ir sutampa su estų geografo, profesoriaus Konstantino Grevingo tvirtinimu, kad pirmieji Lietuvos žemių gyventojai buvę finougrai, o lietuviai ir latviai atsikėlė tik V–VI a. /18/. Kalbininkas K. Buga aiškinęs, kad aisčiai kilę iš keletą amžių pr. Kr. prie Smolensko ir Sožo gyvenusių mordvių kaimynų. Lietuvius ir latvius slavai atstūmę nuo Pripetės pro Berziną ir Dniepro aukštupį /14/. Iš kitų šaltinių /12/ dar sužinome, kad „Mūsų šviesus kalbininkas, išstudijavęs 120 upių pavadinimus buvusios senovės Rytų Galindų žemės, sudarė proistorinį aisčių žemėlapij, nusitęsiantį ligi Maskvos, bet vėliau buvo priverstas „pasitaisyti“, oficialiems sluoksniams išsigandus. Būgos žemėlapis tačiau, po vėlesnių archeologinių studijų ir pačių rusų kalbininkų vėliausių patikrinimų, dabar visiškai patvirtintas ir net praplatintas.“

Šiuolaikiniai tyrėjai lietuvių kilmę aprašinėja gana sudėtingai net populiariuose leidiniuose /6, 23, 33/, tačiau iš jų išplaukianti išvada lyg ir aiški: „tiesioginiai baltų protėviai rytinėje Baltijos jūros pakrantėje gyveno nuo mezolito laikotarpio pradžios.“ /33/. Jei tai tiesa, mūsų protėviai prie Baltijos krantų gyvena jau nuo viduriniojo akmens amžiaus pradžios arba jau 9 000 metų, nors pagal V. Daugirdaitę-Sruogienę žmonių liekanų (matyt, klajoklių žvejų ar medžiotojų) randama jau „maždaug prieš 20 000 ar 15 000 metų“ /7/.

Apie senas mezolito laikotarpio Žemaitijos teritorijoje buvusias gyvenvietes liudija ir konkretūs archeologiniai duomenys. A. Ivinskis rašo: „Ankstyviausi duomenys apie Varnių apylinkėse gyvenusius žmones gauti nuo 1982 m. kaupiant medžiagą ... Kasinėjimai parodė, jog Spigino salos kalnas – unikalus mezolito paminklas. Jame aptikti keturi palaidojimai, pagal analogijas ir radinius, artimi Lenkijos teritorijoje (iš Janislavicy) esančiam mezolito kapui bei kai kuriems – iš Latvijos Zveiniekų (Butrimas A., Česnys G., 1987, p. 6–11). Radiokarboniniu būdu apskaičiavus geriausiai išlikusio Spigino 4 kapo datą, ... išaiškėjo, jog žmogus čia palaidotas 5 520 metais (± 60) pr. Kr. – seniausiai visame Rytų Pabaltijyje.“ /15/. Pagal Butrimą A. Varnių apylinkėse telkšančio „vieno seniausių Pabaltijo ežerų“ Biržulio pakrantėse pirmieji gyventojai „įsikūrė jau prieš 10 000 metų – t. y. senojo (paleolito) ir vidurinio (mezolito) akmens amžių sandūroje“ /4/. Tie konkretūs archeologinių tyrimų duomenys patvirtina galimas anksčiau minėtų J. Basanavičiaus, J. Statkutės de Rosales ir Č. Gedgaudo teorijų ar hipotezių apie garbingą labai seną lietuvių kiltį sąsajas su šiais dienais duomenimis.

Dar norisi atkreipti dėmesį į „EurAtlas“ tinklalapio skelbiamus Europos istorinius žemėlapius, kurie, beje, apima laikotarpį tik nuo 2 000 metų /10/. Pirmaisiais mūsų eros metais (Year 1) arčiausiai Baltijos jūros (Mare Subicum) dabartinėje Lenkijos teritorijoje parodyta pietinių germanų gentis Scirii, o į pietryčius nuo jos – Veneti (iki 500 m. imtinai pavadinimai žemėlapiuose rodomi lotynų kalba). Tarp 100 ir 400 metų (kas šimtmetį) maždaug toje pat teritorijoje rodomi Venetai, o Sarmatai (Sarmatae) su dar šiauriau nuo jų esančiais

4 pav. Jūratės Statkutės de Rosales knygos „Senasis aisčių giminės metraštis“ viršelis

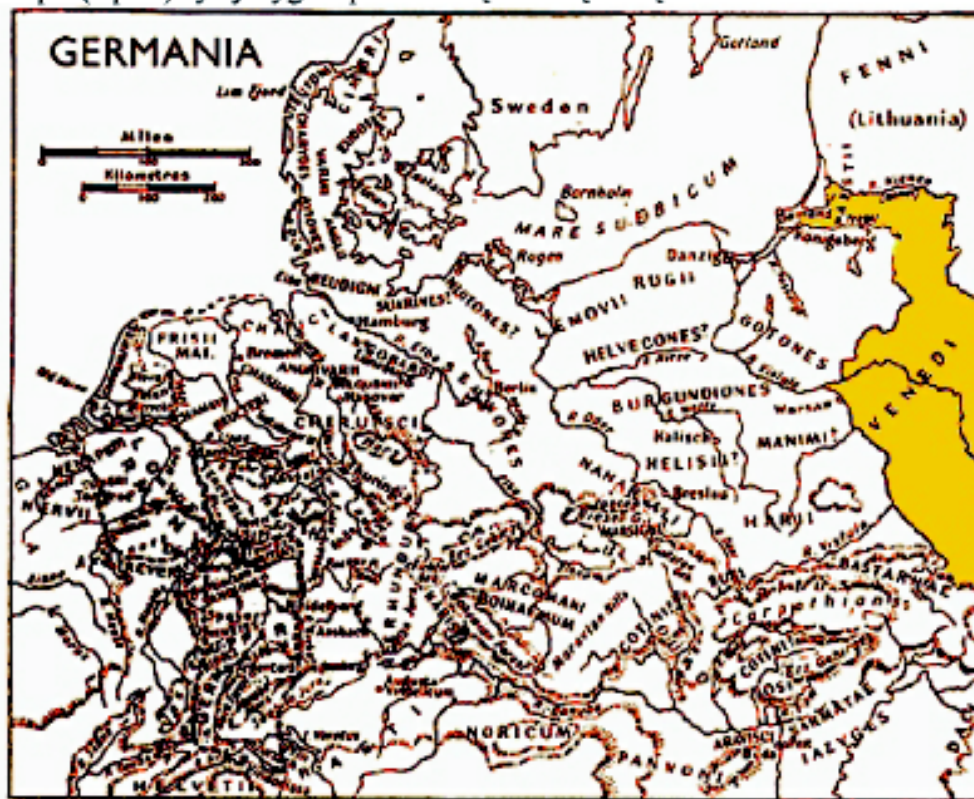

5 pav. Europos istorijos žemėlapis 300-aisiais mūsų eros metais /10/

Navarais (Navari) atsiranda šiauriau Azovo ir Juodosios jūrų (5 pav.).

Nuo 500-ųjų metų prie Baltijos jūros atsiranda Aisčiai (Aesti), nuo 600-ųjų – ir Prūsai (Borussai), o Venetai tampa Vistula Veneti, nuo 700-ųjų metų parodyti ir Lenkai (Polons), nuo 800-ųjų – jau randame Kuršius (Curonians) ir, ryčiau nuo jų – Krivičius (Krivichi). Estai (Chuds) ir Žemaičiai (Zhmuds) netoli Baltijos pradeda rodyti nuo 900-ųjų, o Latviai (Latvians), Lietuviai (Lithuanians) ir Sūduviai (Suduvians) – nuo 1000-ųjų metų, nuo 1100-ųjų metų atsiranda dar ir Livoniečiai (Livonians) /10/.

Labiau gilinantį į minėtus Venetus ar Venedus, dėmesį patraukia tai, kad žymusis Romėnų istorikas Tacitas (Publius Cornelius) (Nukelta į 6 p.)

6 pav. Vokietija pagal Romėnų istoriką Tacitą /32/

7 pav. Barbarai ir Romos imperija 125 metais /13/

(Atkelta iš 5 p.)

Tacitus, 56–117 m.), savo veikale „Germania“ nenurodė aiškios ribos tarp Germanų ir Venedų (Venedi, Wends, Veneti ar Eneti People – taip jis vadino tą didelę gentį), nes nebuvęs tikras dėl jų etninio identiteto, bet žemiau pateiktas Vokietijos (Germania) žemėlapis (6 pav.) kalba lyg ir apie baltišką Venedų kilmę /32/.

Pateiktasis žemėlapis rodo, kad Venedų žemė apėmė beveik visą dabartinę Kaliningrado sritį, už Nemuno esančią šiandieninę Lietuvos dalį (Sūduvą) ir tęsėsi toli ir plačiai pietryčių kryptimi. Vienok, Tacitas netapatino Aisčius ar Lietuvius su Venedais, nes užrašą „AESTII“ regime per visą Venedų Pamario dalį, o užrašas „Lithuania“ yra šiauriau Venedų. Beje, pagal ką tik paminėtą Lietuvos užrašą, šiais metais turėtume švęsti 1913-ąsias Lietuvos paminėjimo rašytiniuose šaltiniuose metines (!), nes žinoma, kad aptariamasis Tacido veikalas buvo paskelbtas 98 m., t. y. pirmojo mūsų eros šimtmečio pabaigoje. Žinoma ir 1645 m. redaguota, atrodo, to paties žemėlapio versija. Ji daug kartų raiškesnė, bet jau iš pirmo žvilgsnio pastebimas tendencingas redagavimas: jame „Venedi“ tik simboliškai pažymėti kamputyje tarp Nemuno ir Vyslos, įrašų „Lithuania“ ir „FENNI“ visai neliko, o dešiniajame pakraštyje, t. y. rytinėje pusėje, atsirado užrašas „Sarmatae Europaeae pars“. Vietoje „MARE SUDBICUM“ užrašyta „SVEVICVM MARE, Tacito quod et AMALCHVM Plinio.“ Tai lyg ir patvirtina aptikto teiginio, kad pats Tacidas nebuvęs Vokietijoje, o juo lab toliau į šiaurę ar į rytus nuo jos. Minimam veikalui jis panaudojęs Plinijaus (Gaius Plinius Secundus, 23–79 m.) ir kt. autorių raštus. Galima spėti, kad pateiktasis žemėlapis buvo parengtas Plinijaus, o tai reikštų, kad pirmasis Lietuvos paminėjimas buvo dar gal ketletą dešimtmečių anksčiau.

Antrojo šimtmečio geografas Klaudijus Ptolomėjus (Claudius Ptolemaeus, ~90–168 m.) žemes tarp Reino (Rhine) ir Vislos (Vistula) vadino Germanų žemėmis, o žemes į rytus nuo Vislos – Sarmatų (Sarmatae) žemėmis. Moksliniame traktate „Geografija“ jis paminėjo baltų gentis Sūduvius (Sudinus) ir Galindus /21/.

Internete /13/ radau ir kitą įdomų žemėlapi (7 pav.), kuriame Romos imperija ir Barbarai (taip bendru vardu vadinti visi kraštai už Romos imperijos ribų) pavaizduoti 125-aisiais mūsų eros metais, t. y. beveik 30 metų vėliau, kaip Tacito žemėlapyje. Jame Venedi aiškiai parodyti plačioje teritorijoje pagal Baltijos jūrą per visą šiandieninę Lietuvą, Baltarusiją ir dalį šiandieninės Latvijos bei Ukrainos.

Žemėlapiuose užfiksuotos situacijos lyg ir verčia suabejoti anksčiau aprašytomis J. Basanavičiaus, Č. Gedgaudo ir J. Statkutės de Rosales idėjomis apie labai seną Baltų, o kartu ir Lietuvių kultūrą, o kita vertus, sukelia dar daugiau abejonių dėl galimai buvusių sąmoningų istorijos klastočių ar dėl šiandien mums gal ir nežinomų gamtinių, gilių socialinių ar kitokių sukrėtimų užmarštin nugarzdintų svarbių istorinių žinių. Suvokiant, kad pažinimui gilinti ribų nėra, svarbu įsiklausyti į naujai pasirodancias žinias, gretinti jas su anksčiau turėtais duomenimis, taip sieksnis po sieksnio plečiant mūsų pažinimo ribas.

Susirūpinimą kelia ir šiuolaikinių veikėjų noras įgelti dabartiniams Lietuvos „vadukams“, remiantis abejotinu ar net akivaizdžiai neteisingu istorinių asmenybių vertinimu. Tokiais vadinu Rimvydo Valatkos teiginius, neseniai paskelbtus dienraštyje „Lietuvos rytas“, kur teigiama, kad „J. Basanavičius tautą grėžė į tokias tolmas nepolitinės dausas, kad ten jei ir buvo galima ką nors pamatyti, tai tik vaidenantis, kaip lietuviai užgimsta iš išmirusių trakų. Patriarcho nejaudino lietuviškumo pilnatvė dabartyje. Lietuva jam glūdėjo tik tolimoje praeityje. Didinga istorija, o ne civilizacijos raidą atitinkanti dabartis“ /34/. Manau, kad teiginys, kad „Patriarcho nejaudino lietuviškumo pilnatvė dabartyje“, vertintinas kaip įžūlus šmeižtas. Jei taip galvojama, tai už ką „išmintingasis“ Valatka J. Basanavičių dar patriarcho vadina? Be to, tokiems veikėjams verta priminti, kad „Istorija yra gyvenimo mokykla. Mūsų gyvenamaisiais laikais, kada įvykiai pasaulyje labai greitai vystosi, ypač svarbu pažinti istoriją. Visa, kas vyksta dabar, yra glaudžiai susiję su praeitimi, tad negalime suprasti dabarties, nežinodami, kas buvo seniau. Taip pat, žinant istoriją, galima kiek numatyti ateitį, išvengti daug klaidų ...“ /7/.

PANAUDOTA LITERATŪRA:

1. Basanavičius J., *Apie Trakų prygų tautystę ir jų atsikėlimą Lietuvon: etnologijos tyrinėjimas*, Vilnius, 1921.
2. Basanavičius J., *Levas lietuvių pasakose ir dainose*, Vilnius, 1919.
3. Basanavičius J., *Rinkiniai Raštai*, Vilnius, 1970.
4. Butrimas A., *Pavandenė. Apylinkių istorija. Žemaičių praeitis. D. 1*, 1990 m. Varnių konferencijos medžiaga, Vilnius, 1990. p. 176–185.
5. Gedgaudas Č., *Vikipedija, Laisvoji enciklopedija, Nuolatinė nuoroda*: http://lt.wikipedia.org/w/index.php?title=%C4%8Ceslovas_Gedgaudas&oldid=3319965
6. Česnys G., „Lietuvių kilmė: Antropologiniai duomenys“. *Lietuva Šeimos enciklopedija*, Kaunas, 2006, p. 35-38.
7. Daugirdaitė-Sruogienė V., *Lietuvos istorija*, Vilnius, 1990.

8. Daukantas S., *Būdas senovės lietuvių Kalnėnų ir Žemaičių*, Kaunas, 1935.
9. Daukantas S., *Istorija Žemaitiška [I]*, Vilnius, 1995.
10. *Euratlas Historical Maps* <http://www.euratlas.net/history/europe/1/index.html>.
11. Gedgaudas Č., *Mūsų praeities beiėškant*, Mechikas, 1972 ir Kaunas, 1994 (2-a laida).
12. Gedgaudas Č., www.Lietuvos.net, vikingas©A.C./Aldas.
13. Gepids, *Wikipedia The Free Encyclopedia*, <http://www.en.Wikipedia.org/wiki/Gepids>
14. Gumuliauskas A., *Lietuva: nuo valstybės sukūrimo iki valstybės atkūrimo*, Vilnius. 1993, 256 p.
15. Ivinskis A., *Ikikrikščioniškieji Varniai. Ikikrikščioniškojo laikotarpio apžvalga*, <http://www.varniai-museum.lt>
16. „Jan Długosz“, *Wikipedia the free encyclopedia*.
17. Jankauskas B., „Žemaitijos korta“ ar Lietuvos istorijos klastotės?“, *Žemaitija / (Samogitia (lot. – Žemaitija)*, 2010 Nr. 9, p. 26–33 p.
18. Jovaiša E., „Indoeuropiečiai ir baltai“, *Lietuva iki Mindaugo*, Vilnius, 2003, p. 47–52.
19. Jurginis J., *Lietuvos epas: Didvyriai Karvedžiai Kunigaikščiai*, Kaunas, 1992.
20. Jurkiewicz J., „Albertas Vijūkas-Kojelavičius – heruliškos lietuvių kilmės teorijos pradininkas“, *Lituanistica*, 2009, t. 55, Nr. 3–4 (79–80), p. 105–115.
21. „Klaudijus Ptolomėjus“, *Vikipedija Laisvoji enciklopedija* <http://www.lt.wikipedia.org/wiki/Klaudijus%C4%97jus>
22. Kojelavičius-Vijūkas A., *Lietuvos istorija*, Vilnius, 1988 (Vertimas iš lotynų kalbos, išleista Dancige 1650).
23. Kučinskas V., „Lietuvių kilmė: Genetiniai ypatumai“, *Lietuva Šeimos enciklopedija*, Kaunas, 2006, p. 38–41.
24. Maciūnas V., „Bohušo veikalas apie lietuvių kalbą“, *Archivum philologicum, Kn. 6*, 1937, p. 84–99.
25. Miknys R., „Basanavičius Jonas“, *Lietuvos istorija Enciklopedinis žinyras*, Vilnius, 2011, p. 168–169.
26. Mukienė D., „Seredžius, Belvederio dvaro sodyba. Seredžiaus piliakalnis“, *Žemaičių žemė*, 2011. Nr. 4, p. 2–7 www.samogit.lt.
27. „Palemono dinastija“, *Vikipedija, Laisvoji enciklopedija*.
28. Patackas A., „Gotai ir baltai. Arba kodėl gotai nėra baltai ir kodėl pavojinga ieškoti ten, kur nepametei“, *Naujas Židinys – Aidai*, 2008, Nr. 1–2 (205–206), p. 38–41.
29. Peleckis M., „Falsifikacija“, *Literatūra ir menas*, 2009-06-12, Nr. 3241 http://www.culture.lt/lnenas/?st_id=1496
30. Pichel Ch. L. T., *Žemaitija*, Kaunas, 1991.
31. Statkutė de Rosales J. R., *Senasis aisčių giminės metraštis*, Česlovo Gedgaudo labdaros fondas, Kaunas, 2009.
32. *The Venedi* <http://freepages.family.rootsweb.ancestry.com/~rgrosser/venedi.htm>
33. Vaicekuskas A., „Lietuvių kilmė: Archeologai apie rytinių baltų kilmę; Lietuvių gentys; Lietuvių genčių susivienijimas“, *Lietuva Šeimos enciklopedija*, Kaunas, „Šviesa“, 2006, p. 32–35.
34. Valatka R., „Nenoro būti dabarty simboliai“, *Lietuvos rytas*, 2011-05-23.
35. Zinkevičius Z., *Lietuvių tautos kilmė*. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2005.

Kaunas, 2001-05-30

PALONGA — kurorts, pēlns kontrastu ēr vēltēis taptē tēkra vasaras kultūras suostēnē 2013 METĀS

MUKIENĒ DANUTĒ
AUTUORĒS PORTĒGRAPĒJĒS

Paskotēnēs pavasarē dēinas... Jūra dā šalta, darba dēina dā net nesējaut, ka čē kurorts, nebent tik rīta meta, ka iš ivairiausiu puoēl-sē nomū, kētū sveikatingoma īstaigu pri jūras ligo pri kuokē gīvībēs šaltēnē praded rinktēis žmuonis. Ligo kuokēi paukštē, plasnuoda-mē sparnās, meditoudamē anēi aptop pakrontēs kuopas, monkštē-nas, miegindamē kuo geriau išviedintē pu naktēis ligo nosiedusius sava plautius ēr ikvieptē tuo grīna pajūrē uora vos ne vēsam sava lēkosem gīvenēmou. Kas so lazdelē pasēromstīdams, kas vēžē-melie isēdies, kētū stomams, kas ēr rēstelē – vēsē trauk pri tuos jūras, i pajūrē pušīnus.

Pajūris kū tik pamaitints smēltē. Traktuorē jau bēng anou iš-stumdītē, paruoštē vasaras sezuonou, nuors ons jau oficialē bēnt

Saulielīdis Palonguo pavasari ēr Palonguos gintara muzejus iš parka posēs

priš geras dvē savaitēs prasēdiejēs. Somēslējē paskotēnēs metās Palonguos verslininkā sezuona pradietē jau vos ne gegožēs pradiuo, valdē, valdē tam pritarē (nieka kēta gera nesogalvuojē, kāp galletom praēlgintē vasaras kurortēni sezuona Palonguo ēr tēp dau-

Palonguos miesta cēntrēnē aikštē pri Vītauta gatvēs, prišās prekības cēntra

Vēršou – Palonguos autobusu stotētē, dešēnie – Palonguos nuotānikas parka sarga nomielis (dabar – parduotovē), puoēlsiu ēr pramuogoms skērtē palonguos miesta pastatā

giau puoēlsiautuoju piningū pritraktē), bet ka ni nu omžiu omžiu tēp nebova, ka če, pri Baltējēs, tēkruos šēlomuos atsērastom onsktiau nego bērzēlē mienesē pradiuo, nebēt tik vēina kēta graži, karšta dēina gegužie nusēšipsuotom, tā ka ē kēik beleistomi tou mozēka darba dēinuos vakarās net ēr Basanavičē gatvie, daugiau tū puoēlsiautuoju če neatsēronēd, kou jau bekalbietē Lietova nosterkenosēs krizēs metās. Tas bitiu spēitlios praded ūžtē tik pēnktdēinē vakarās. Je tik nelīn, pavakarie akies praded dēdētē šormulīs miesta cētrē ēr tuo sava veida senē praradosēs Palonguos Basanavičē gatvie.

Je atvažiavā ēiškuodams linksmībiu ēr tamstas kēšenēs nekiauras, netoštēs, ēk tēisio taikīmo ka ēr i pērma pasētaikiosē kavēnē, restuorana, ēr būsi maluonē priijimts, nuors aptarnavēms, anuo kultūra če daug kor ēr skēras. Bet mes atvažiavuom ne pramuogu ēiškuodamē, vuo nuoriedamē pasēsveikintē so jūro, anuos pakrontiems, kurorta pušinās pavākštīuotē ēr pasēveizietē, kāp ta Palonga atruoda, kāp ana ruošas dēdēlem īvikiou.. Rākals tas, ka 2013 metās Palonga torietoms taptē Lietovuos vasaras suostēnē.

Simbuolēnē vasaras suostēnē ana ēr tēp jau daug metu Lietovuo īr vadēnama, bet šī karta kalba eit aple tēkra, omžiu omžēs patikrinta kultūra. Je nuorem rēngtē Euruopas krepšēnē čempiuonata, rēk gerū sporta saliu, viešbutiu, čempiuonata organizatuoriu. Tas pats ēr so kultūro.

Sporta saliu šin karta ligo ēr nerēktom, bet koncertu saliu, vasaras estradu ēr panašiū vēituo, katruos trauktom žmuonis, būtēniausē miestē tor būtē pakankamā ēr gērū.

Ka ēr kāp nuorietomi gerā aple Palonga kalbietē, aple tas koncertu salēs, vasaras estradas nieka šēndēin dā reikšminga negali pasakītē. Je tam priēstarautom tēi, katrēms pramuogā ožtenk vēs daugiau Basanavičē gatvē okupoujintiu kavēniu palapēniu, so anās i kalbas neitomem, nes ne aple anus duomenontē kultūra šiou karta kalba.

Ēr tēp Basanavičē gatvie tuokiuos vēitas kāp ēr neraduom. Dā bluogiau... Nu pat kurorta isēkūrēma pradiuos svarbiausio Palonguos kurorta centro bovēs Kurhauzos šindēin, kap ēr pernā, užpernā ēr kelis metus priš tou, ligo kuoks vaizdielis iš siauba filma ar kuošmarēška sapna. Metā keit metus, a nebus jau greitā ēr dešimtēs anū, kāp vēituo tuo unikaliuos Palonguos arkitektūras pastata riuogsa aukšta tvuora aptvertē grioviesē. Bet, ka ēr

(Nukelta i 9 p.)

Palonga dā atsemēn ēr puoelie ēr senousēs šiuo krašta kultūras tradicējēs

Senuoji Palonguos vaistēnē Vītauta gatvie

(Atkelta iš 9 p.)

kuoki ana aukšta bebūtom, tuoliau paējos, vēs tēik vēituoms matuos dā ēšlėkusių mūrėniu pastata sėinu stīrou kriauklā.

Ni kuokė džiaugsma šešielė ēr prisėartėnos pri paskotėnēs dešimtmetēs bėngama nugiventė kėta istuorėnė Palonguos kultūras cėntra – Anapėlė. Tas unikaliuos arkitektūras pastats šėndėin tuoks pat nīkos kāp ēr pernā, užpernā, tik dā daugiau sonīkēs.

Je būsi vėns iš tū, katrėi Palonguo linksmā laika leida priš 20 ēr daugiau metu, ne vieliau kā Lietuvuos atgėmėma laikuotarpio, šėndėin čė atvažiavēs stėprė nusėvilsī. Rėkals tas, ka mažne vėsė svarbiausė tou laiko kurorta puoėlsiou tarnavė valdiuos išlaikuomė pastatā, anū kompleksā šėndėin īr baisiausė apļėstė, kartās net ī griovėnas panašė. No vuo tēp kurorta giventuojū pamiegta Basanavičė gatvė paversta neaiško kuokė sobjauruota giventoma simbuolio, katruo šėndėin kuožnamė žingsnie gali atrastė ne tik ī vėršo šaunontiu plasmasėniu palmiu, vėsuokiuos kėtuokiuos beskuonībės, bet ēr atvėra nepagarbuos tėkram menou ēr kultūras vertybiems demonstravėma. Daug kas saka, ka ta gatvė daugiausė sobjauruojė tēi, katrėi anou rekonstrava. Bet vargo ar čė tēp īr. Pu rekonstrucėjēs ta gatvė toriejė taptė ligo kuoks pruospekts, plati opė, katrou vasaras laiko ī vėina ēr ī kėta posė sosėbieg ēr, ēiškuodamė pramuogū, trauk kurorta svetė, puoėlsiautuojė. Kuo gera tēi rekonstroutuojė ni nujaustė nenujautė, ka miesta valdė bus tuoki bestoborė ēr dous tuokė valė verslininkams, ka anėi tuom laikėnuom prekības vēituom ligo kuokiuom dėdliausiuom palapėniem aplipintom mažne vėsus ī tuos gatvės posė išėinontius nomus ēr pavers anou beskuonībės jūro, katra daugiausė tarnau tik tam, ka iš puoėlsiautuojū išgrėižtom kuo daugiau piningū. Aple tuos tėkruos valės padarītė miesta švari ēr kultūringa trūkoma tuom šiū metu paskotėniem pavasarė dėinuom kalbiejė ēr apšėpusi, senū reklamu draiskanuom margoujėnti aukšta tvuora, katra, kāp jau rašiem, miegėn užmaskoutė Kurhauza griovėnas ēr degiesius.

Je ī vėskou tou nekreipsi diemesė ēr pamieginsi matītė tik tou,

kas kurortē ir gera, toriesi ēr kou pasēdžiaugtē. Palonguo ēr gielīnu, ēr gražē tvarkuomu vilu, gīvenamūju nomū, gerā priveizamū, tvarkuomu vertingu kultūras pavelda uobjektu daugie. Vākštiuodams pu kurorta gali suprastē, kad Lietovuo ir daugībē žmuoniū, katrēi ni križēs, ni jouda varga nemata. Gīven, puoēlsiaun anēi milijonus kainoujēntiūs nomūs, gal nuomuotēis parā šimtus duoleriu kainoujēntiūs apartamēntus (tuokiū Palonguo netrūkst, bet anēi ēr toštē bēnt jau vasara nebūn) ēr nekreiptē diemesē nei i vuos ne kuožna dēina i vēršo šaunontēs kainas, nei i varga žmuoniū borbijēma.

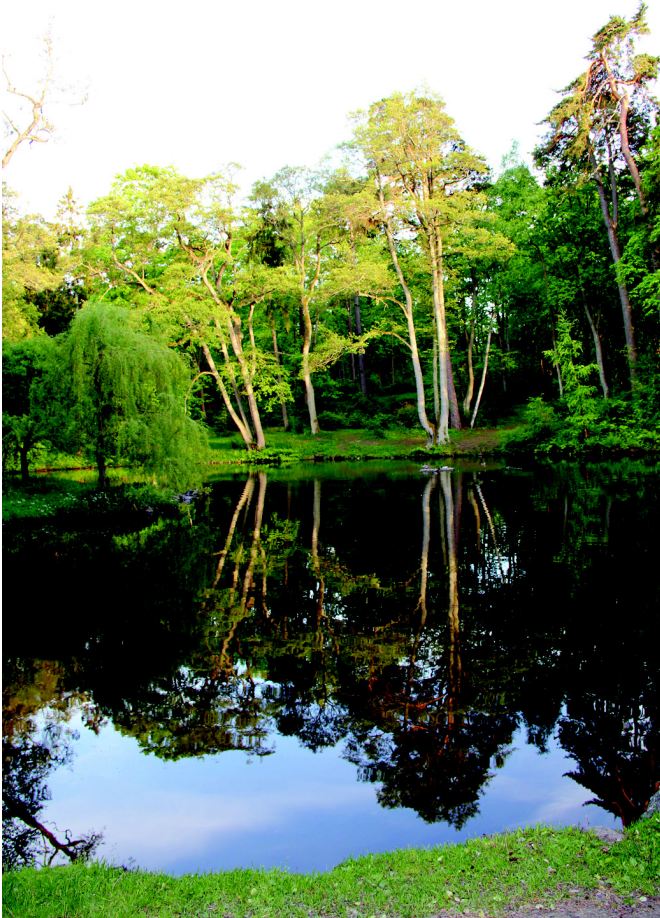
Bet mes šī karta ne tū mūsa gīvenēma kontrastu ēiškuom, vuo, kāp jau mėnavuojēm, vēitu, katruos gālietom vīktē tēi Palonguos, vasaras suostēnēs 2013, rēngēnē. Ēr tēp...

Basanavičē gatvie anū neraduom. Šālēp anuos ir

(Nukelta i 12 p.)

Portēgrapējuos – palonguos buotnikas parks pri grafū Tiškevičiu rūmu (dabā – Palonguos gintara muzejjos); Palonguos Švč. Mergelēs marijēs Jiemēma i dongu bažničē ēr Palonguos miesta skvers, katramē stuov paminklos Žemaitiu Juonou-Vītautou (skulptuorios – Jagiela Juons)

Palonguos botanikas parks

(Atkelta iš 11 p.)

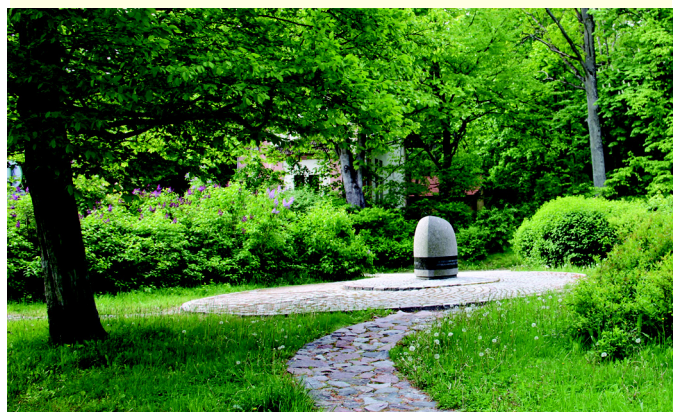
geruokā nu metu našmenēs pavargusi Vasaras estrada. Kuo gera ana ēr pu dvijū metu žmuonēms dā tarlaus. Dā ir ēr miesta savēvaldībēs bēbliuotekas erdvēs patalpas, katruos par rēngēnius gal priglaustē būrieli tēkruos kultūras gurnamu. Muokīklu salies tēp pat gal viktē tētru spektaklē, klasēkēnēs mozēkas koncertā. Ir nemažā ēr puoēlsē nomū, vilu, katrū šeimīnīkā tuokē pruogo tēp pat rastom rēkala isēleistē rimtuosēs kultūras atstuvovus.

Bet...Galvuojint aple tou 2013 metu vasaras suostēnē mintīs daugiausē krīps i kurorta viešuosēs erdvēs, katruos pagal tradicējē jau daug metu sotrauk daugiausē klasēkēnēs mozēkas gerbieju, folkluora puoselietuoju ēr kētū tēkruosēs kultūras mīlietuoju. Ēr tēp... kalba eit aple Palonguos skverus, miesta aikštēs, Palonguos tēlta, Palonguos botanikas parka, dūduoriu ēr potamūju instrumentu mozēkas miegieju mīlama rotonda tamē parkē, Birutēs kalna, Žemaitiu kalnieli.

Neožmēršiom, bet patē pabaigā palēkuom Palonguos Tiškevičiu rūmus, kor nu 1963 metu veik Palonguos gintara muziejus. 2013 m. bus līgē 50 metu, kāp tas muziejus gīvoun. Ons bova pērmāsīs gintara muziejos pasaulie. Kāp atsēmēn anuo kūries, dabartēnis Lietovuos dailēs muziejaus dērektorios, pērmāsēs muziejaus veik-

Vēšrou – Žemaitiu kalnielis Palonguos botanikas parkē ēr paskotēnēs metās anuo papoušē krēkštā

Paminklos žimem pasaulē parka kūriejuo André Eduardou Palonguos botanikas parkē (autuorē – Oškinītē Gražina ēr Likša Gintauts)

Portēgrapējuos dešēnie (nu vēršaus): Palonguos buotānikas parks, tvēnkinis, grafū Tiškevičiū rūmā (dabar – Palonguos gintara muziejos); Palonguos lurds; grafū Tiškevičiū ikorta Palonguos parka dėdliēsis parteris vasaras pradiuo. 2011 m.

luos metās parkē žmuoniū, nuorintiū paktekē i muziejo, liuob eilēs kuožna dėina nusitēstē. Vēsē ejē ēr važiava če, nuoriedamē pamatitē tuo Lietovuos auksa ivairovēs, gruožē ēr žmuoniū sogebiejēma anou pavestē mena kūrēnēs.

Palonguos gintara muziejos bova perimts iš Lietovuos dailininku sąjungas, katra pu kara če bova irėngusi dailininku kūribas nomus. Kara ēr kėtū istuorėniu soėrutiu laikās stėprē nokėntiejē rūmā jau bova geruokā pakeistē, daugiausē anū vēdos – naujē interjerā, naus ēšplanavėms. Muziejos, nuoriedams rūmams sogroužintē kėik imanuoma daugiau autentėškoma, priš muziejaus atėdarima daug kou če atkūrē, bet tas bova tik pradē i prasėdedonti dėdėli darba sogroužėnont rūmams anū ontroujē jaunistē.

Lietova nikumet nebova ekuonomėškā stėpri valstībē. Iš vėsū keturiū Lietovuo esontiu žimaus arkitekta Andrė Eduarda sopruojektoutu parku ēr anamē stuovėntiu rūmu lig šiuol geriausē bova priveizamē palonguo esou uobjektā. Sovietmetio če bova net sąjungėnēs reikšmies kurotra svarbiausi kultūrėnē zuona. Lietovā isėjungus i Euruopas Sąjunga, atsėrada galėmibē rūmu ēr anou sopontē parka sotvarkimou vēino meto skėrtē nemažā piningū. Ta galėmibē bova ēr ir išnaudojēma. Paskotėnēs metās tēi, katrēi rėngė dvara ansablē, atskėrū anou daliū rekonstrukėjēs, sotvarkima pruojektus, tēkiejos greita ēr išpūdinga rezoltata. Bet, pradiejos igivendintē pruojektus, kāp ēr daugelie kėtū šiū dėinū givėnėma sritiū anėi sosėdūrē so mūsa givėnėma kartē relibē, baisiausiu biurakratizmo, viešūju pėrkėmu ēr teismū maratuonās, paslaugū teikieju ēr darbū atlėkieju nekompetėncėjē ēr daugelio kėtū pruoblemu. Bet... Je tori kontrībēs, je esi tvėrts, tvėrtā isėtėkėnēs sava darba teisomo ēr rėkalingomo, gali ēr tuokės kliūtis iveiktē. 2011 m. vasaras pradiuo daug planoutu darbū Palonguos gintara muziejaou jau bova atlėkta – pa-

(Nukelta i 14 p.)

Vēršou – Palonguos tēlts i jūra. Dešēnie – Palonguos buotanikas parka fragmentā, parka ruozariums pri rūmu, katramē stuov Louis-Noelē Huberta 1913 m. sukorta balta granita skulptūra „Vondēns nešiejē”. Šarapuova S, Knivas A. skulptūrinis ansamblis „Šaulīs” unt senūju Palonguos kapieliu (Palonguos buotanikas parka terētuorē)

(Atkelta iš 13 p.)

keistē rūmu longā, restaurouta dalēs pastata eksterjera, atlēitas ēr pastatītas rūmu šiaurēnēs dalēis terasa poušosēs vazēs, part-varkīta, atnaujinta muziejaus ekspuozicējē. Lēka sotvarkītē rūmu cuokuolēnē dali, pritaikītē anou tinkamam lonkītuoju aptarnavē-mou, pakeistē kelis dešimtmetius jau tarnaujēntē ēr jau bēngontē sotēžtē kanalizacējēs sistema, oždietē rūmams nauji stuoga, pakeistē grindis ēr kt. Tam dā rēk ne veina millijuona litu. Lietovuos dailēs muziejaus darbuotuojē tēkas, ka anus Lietova, katrā tas kultūras uobjekts īr dēdlē svarbos, tū piningū, bēndradarbiaudas so Euruopas Sājungas struktūrēnēs fondās, Šiaurēs šalimis, at-ras, darbā nebus vēlkēnamē ēr 2013 metu vasara muziejaus šei-mininkā lonkītuojuos galies pakvēistē i neatpažīstamā savo veida pasēkeitusi Palonguos gintara muziejo.

Tou laiko jau torietom būtē pabēngtē ēr Palonguos buotanikas parka rekonstrukcējēs ontruojē etapa darbā. Tad, je šēndēin parka aikštēlies dā stīra iš žemēs išlīndosiu elektras kabeliu šakas, 2013 metās tuos vēituos torietom būtē īrēngts tinkams parka apšvēi-

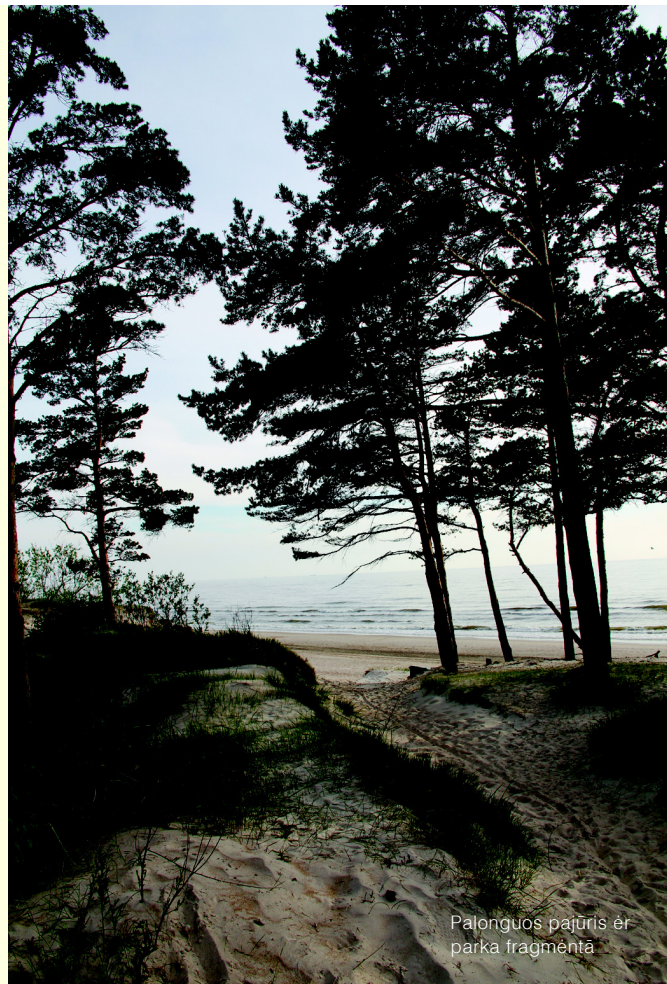
(Nukelta i 16 p.)

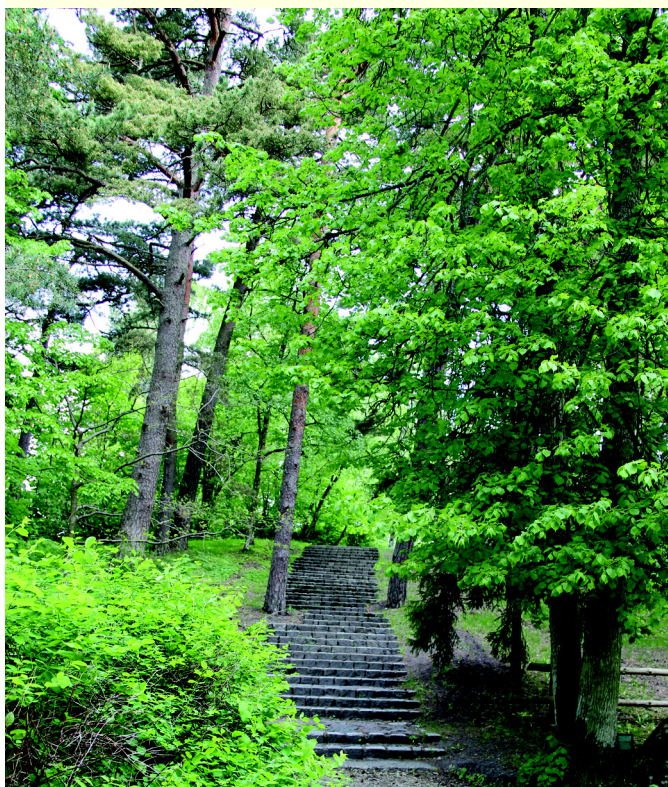
Ontrājemē pasaulēnemē karē žovusiu Sovietu armējēs kariū kapēnēs Palonguo

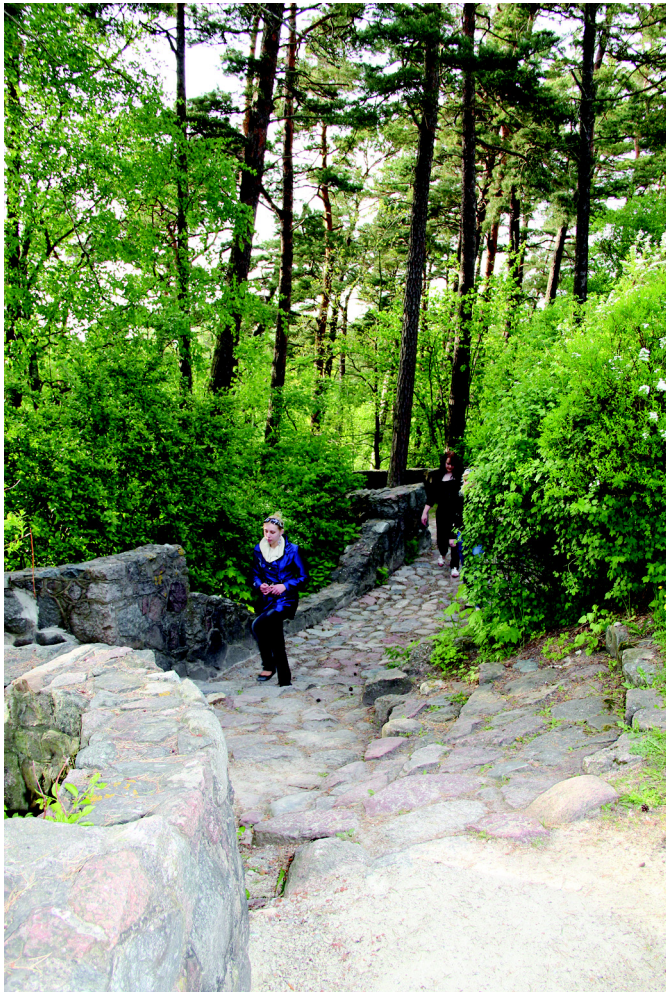

Palonguos pajūris ir parko fragmenta

(Atkelta iš 15 p.)

tēms. Torietom būtē pabēngtē tvarkītē ēr parka takā, mažāsis parka parteris, atnaujints ruožīns, parka gielīnā, laistīma sistema ēr kt.

Tad Palonguos vasaras suostēnēs 2013 metu rēngēnē, kap ēr

Saulielīdis Palonguo pavasari ēr akmēnū tvuorelē ont Bērutēs kalna

planouta preitū metu pabaiguo, daugiausē torietom būtē sotelktē tuo istuorēnēs Palonguos vēituo, artiau Bērutēs kalna, grafū Tiškevičiū išgražintuo ēr lig šiuol patiū palongēškiu poikē tvarkuomuo parka terētuorėjuo bei Palonguos gintara muziejaus rūmūs, anū terasuo, katrou jau daug metu īr pamiegē klasēkēnēs mozēkas

Palonguos pliažos onkstiva pavasari

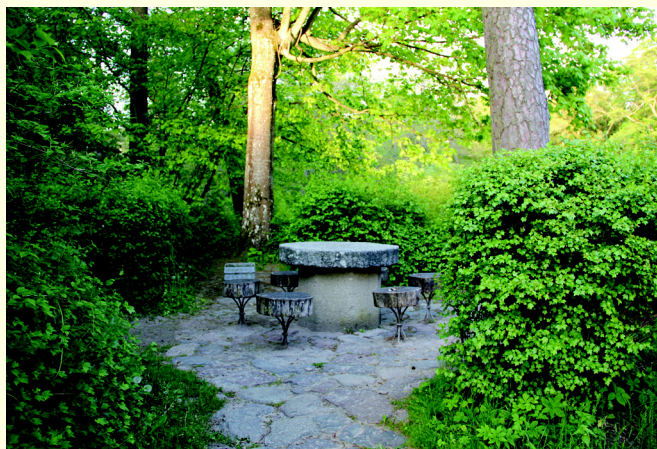
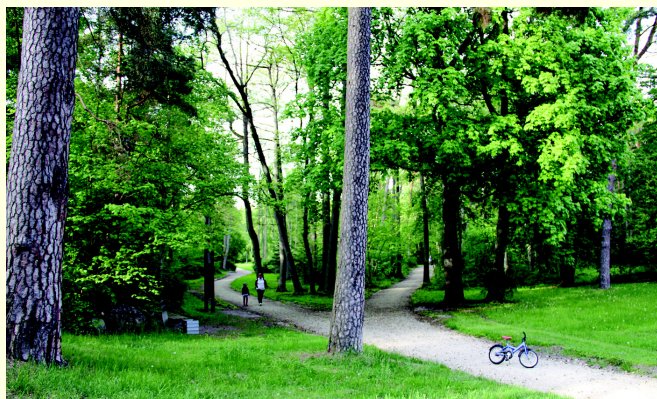
gerbiejė – „Vasaras serenadu“ klausītojė. Nuorėš tėkietė, ka tam laikou kultūras žmuonims bus sugroužinta ėr šalėp Bėrutės kalna jau keliuolėka metu nenaudojėma stuovinti kavėnė.

...Palėiktam Palonga tėkiedamė, ka rītuu čė bus geriau, nego šėndėin, ka kėtās metās jau bus rīmtā i gera pajodiejė Kurhauza rėkalā, ka miesta valdė vėina karta ateis i pruota ėr pasėrūpins išvalītė nu prekeiviu laikėnū pašiūriu, palapėniu Basanavičė gatvė, ka vėina karta bus atrastė tėkrė šėimininkā ėr nugiventam senājem „Pajūrė“ restuoranou, „Voveraitės“ valgīklā, senėisėms „Jūratės“ sanatuorėju kompleksa pastatams, baltājė „Kuomuodā“, bovosem fizioterāpėjės gīdiklu kompleksou. Ka ėr tėi kāp kuokė miesta rakštės esou rėkalā gal pajodietė ėš vėitā ėr i geroujė posė ruoda šės metās besikeitous vaizds Vitauta gatvie, bovosės teleponu stuotėis terėtuorėjuo: pastats pradies pertvarkītė i mena galerėjė.

Naujiesis noma šėimininks tvarkuos atsakingā, priš pėrkdamas pastata, žėnuojė, ka bus liešū ne tik anuo rekonstrucėjė, bet ėr poikė galerėjė irėngtė. Ka daugiau tuokū vėitu ėr daugiau tuokiū verska žmuoniū, kuolekcīninku... Palongā rėk ne tik gera uora... Anā rėk žmuoniū, katrėi ne tik muokietom iš kurorta pininga sau išspausť, bet anou nu dūšės mīlietom, aniu rūpintomės tėp pat, kāp sava nomās ėr jaustom atsakuomībė priš tus, katrėi čė atvažioun svėkatas, šėlomuos, gruožė ėr tėkruos kultūras eiškuodamė.

Palonguos terasas „Liūtoks“

Ramībė alsou gražė sotvarkītė, žalomuo paskėndė senūju Palonguos rajuonu nomė; Palonguos buotankas parka fragmėntā

Palonguos gintara muziejos, dédliesis parka parteris ér „Laiménonté Kristaus“ skulptūra (atkūrė skulptuorios Žirgulis Stasis) prišas rūmus

PALONGUO DAUGIAUSĖ LONKUOMAS VĒITAS

MUKIENĖS DANUTĖ
PORTĒGRAPĒJĒS

Palonguos Birutės kalna koplīcė ér grafū Tiškevičiu ikorts parks (onkstiau – Birutės vardo vadints, dabar – Palonguos buotankas parks)

Atstatītē, rekonstoutē, restauroutē pastatā Basanavičē gatvī; skulptūra „Eglē žaltīu karalienē” (skulptuorius Antinis Ruoberts vīresnīsis) Palonguos buotankas parkē

Palonguos buotankas parks

PALONGUO DAUGIAUSĖ

LONKUOMAS VĒITAS MUKIENĒS DANUTĒ PORTĒGRAPĒJĒS

Apatiuo – Palonguos tēlts i jūra pavasarē saulielidē laiko. Vēršou – Lietovuos naciounalēnēs Martīna Mažvīda bēbliuotekas filiāla pastats Palonguo (Vītauta gatvė) ēr Palonguos Basanavičė gatvė

Portēgrapējuos nu vēršaus: pėrmuojė lietovėška spektaklē, sorēngta Palonguo 1899 m. rugpjūtė 20 d., vėita žiminti lėnta pri Jūratēs ēr Kastītė skvera; Basanavičė gatvie īr dā ēr prekeiviu „nepagražintu“ senūju kurorta pastatū; paminklos daktarou, aktīvem Lietovuos tautēnė jodiejėma dalīviou Vaineikiou Liudou Vītauta gatvie (autuorē Narbutis Mīkuols, Jankus Juons)

Atkorta Palonguos gintara muziejaus terasas vaza ėr dr. Šliūpa Juona suodyba Palonguo, paminklos dr. Šliūpou Juonou (autuorė – Toleikis Aloizos ėr Lukoševičė Duonats)

Palonguos pliažos pri jūras telta ėr pajūrė vila

PRAMUOGU ĖR PUOĖLSĖ UOAZĖ PALONGUO

MUKIENĖS DANUTĖS PORTĖGTRAPĖJĖS

KURORTA pēktžaizdēs, beskuonībē, vēitas, katruos bada akis

TEKSTS ĒŠ PORTĒGRAPĒJĒS
ŽELVĪTĒS DANGUOLĒS

Paskotēnēs metās, ka atvažiouji i Palonga, stēngīs vēskuo tuo nemtītē. Kartās tas ēr pavikst, daugiausē tumet, ka pats vasaras karštīmetis ēr par žmuoniū mēnē Basanavīčē gatvie nebgali iveizietē šalēp anuos stuoventiū, pininkū „kalīkluom“ ēr neaiškiuos, stēprē iškreiptuos ēr nupigintas kultūras objektās paverstū pastatū ēr anū kēimū.

Apleistų kiaurās longās stuovėntiū fizioterpėnė kompleksa pastatū ėr vėsā nepamatīsi, je nesogalvuosi Vītauta gatvė nosėgautė liko bovossė „Rogėlė“ puoėlsė kompleksa, vėitas, kor dabar karaliaun privatiū vilu kvartals. Bet ka ėr kėik akis i šuona besoksi, kurorta cėntrė, pri pat Vītauta ėr Basanavīcė gatviu sankrīžas negaliesi nepamatītė Plonguos senuojė kurhauza (pėmuojė kurorta restuorana-viešbutė, kultūras cėntra) griuviesiu, aptvertū aukšta medėnė tvuora, ont katruos kaba naujės ėr draiskuos senas reklamas.

Nostalgėjė atgėn pri bovossės vėinuos seniausės Palonguo „Voveraitės“ kavėnės-restuorana pastata Vītauta gatvie, bet... Šėrdė atgaivuos cė nerasi – akis bada geruokā apleists pastats, ka ėr so rīškiuom paslaugas reklamoujėntiuom ėškabuom. Tas pats ėr so korī laika bovusiu vėinintelio kurorta viešbutio Basanavīcė gatvie, katros jau daug metu ligo remontuojems, rekonstaujems, pardoudams, bet vės tuoks pats apleists „laivs“ kurorta šėrdie.

Ėr dar... Tuos keistas, baisingas reklamas patemė kurorta cėntrė, netuolėj Basanavīcė Juona paminklā, i negivenamas saluos išmestū žmuoniū surėsta pašiūrė, panaši prekības vėita Vītauta gatvie, netuolėj bovossė Kurhauza... Vėskas tas Palonguo, miestė, i katrou truk tūkstantius, katrou mīlam ėr diel katruos pėktžaizdiu tėp kuožnās metās skaud šėrdi.

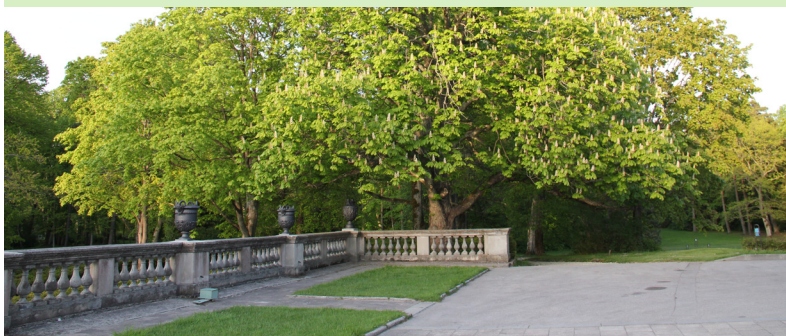

PALONGA, KATRA TRAUK ĒR KATRUOS PASEĒĒLGSTAM

MUKIENĒS DANUTĒS PORTĒGRAPĒJĒS

Petrikātēs-Tiulienēs Konstancējēs skulptūra „Tau, Birutē” pri Palonguos Birutēs kalna

NAUJUOJI PALONGUOS GINTARA MUZIEJAUS EKSPUOZICĖJE

TEKSTS ĖR PORTĖGRAPĖJĖS MUKIENĖS DANUTĖS

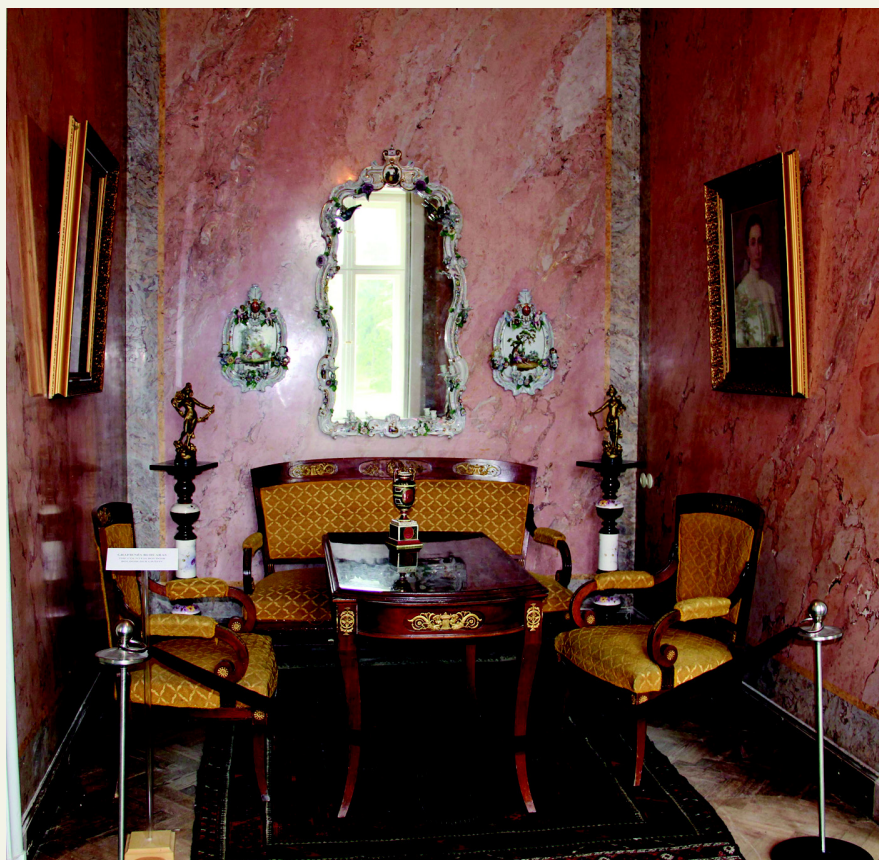
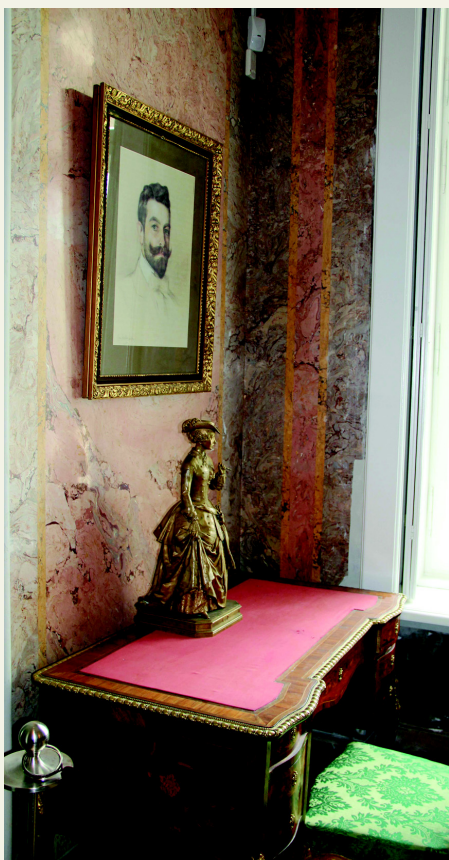

2011 m. kurorta išvakarėis atėdarėta naujė Palonguos gintara muziejaus ekspuzicėjė. Prėš atėdaront anou pagraėziėjė ne tik patėis rėmā, bet ėr anū terasa, kor jau stuov atkortas senuosės rėmu vazės. Ekspuzicėjė sosėded iš keliū daliū: rėmu interjera, katros atspind grafū Tiėskėviėčiu gėventa laikuotarpė. Će poikė keliūs kombariūs išekspuonoutė baldā, XIX o. pabaiguo – XX o. pradėiuo :Lietovuos dėdėku miegtė mena kūrėnė. Īr ĉe ėr grafū Tiėskėviėčiu gėmėnėis atstuovu portretu.

Kėtuo ekspuzicėjėis dalie – pasakuojėms aple gintara, karto so anou senuosies gėvenvieties sorondamus archeuoluogėnius radėnius. Tor kor aki paganėtė ėr gintara inkliuzu, seniausiu gintara radėniū specelistā, ėr gintara meistrā, gintarėniu papouėalu miegiejė. Će ekspuonoujemė ėr muziejou esou dėdliausė natūralė gintara gabalā, tėp pat ėr platė pagarsiejėis „Saulės akmu“.

Ekspuzicėjuo ĩr pristatuomė ne tik senūju Palonguos dėrbtuvėiu meistrū gamintė gintara dėrbėnė, bet ėr žėmiausiu Lietovuos puofesiuonaliū dailininku iš gintara padarėtė mena kūrėnė.

Aple ekspuzicėjė išsamė ĩr raėuoma Lietovuos dailės muziejaus interneta svetainie www.ldm.lt ėr interneta edukacėnemė-inpormacėnemė leidėnie „Palanga: gintaras, parkas muziejus“ www.pgm.lt. No vuo mes šin karta pasėžvalgėkem pu atnaujintas muziejaus ekspuzicėjėis salės ėr patė ekspuzicėjė neakivaizdė.

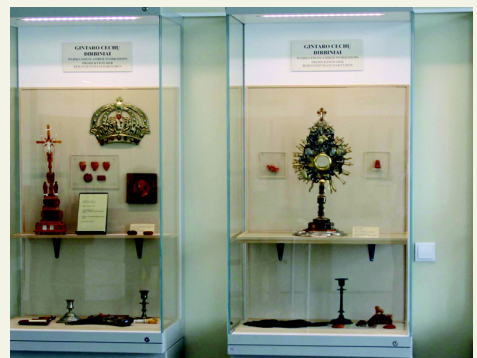
Palonguos
gintara
muziejus ėr
naujė pastatėtas
atkortas rūmu
terasas vazės
2011 m. ėr
ekspuozicėjės
fragmentā

(Nukelta i 30 p.)

(Atkelta iš 29 p.)

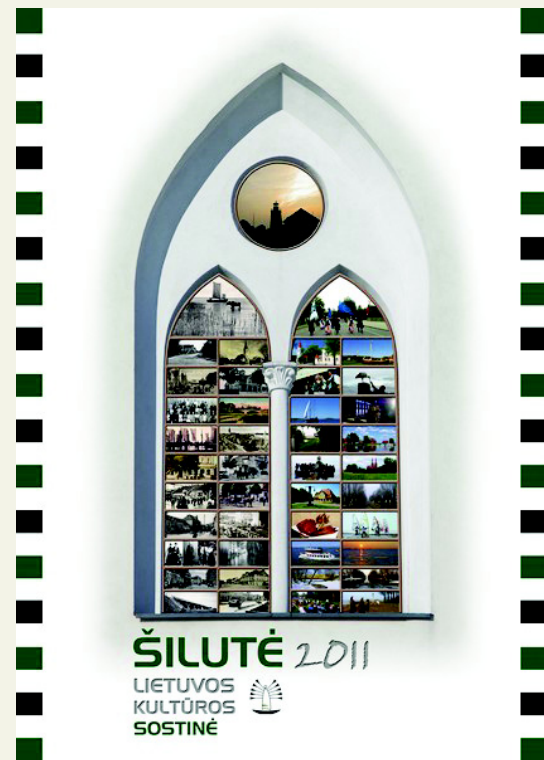

Iš kairies: Šilutės dabartinis herbs ėr aple 1941 metus; Žemaitiu Naumiestė (Šilutės rajuons) herbs 1792 m. ėr tuo patė miestelė dabartinis herbs

APLE ŠĖLUTĖS MIESTA JUBILIEJO ĖR ŽEMAITĖŠKAS KULTŪRAS PIEDSAKUS ŠĖLUTĖS KRAŠTĖ?

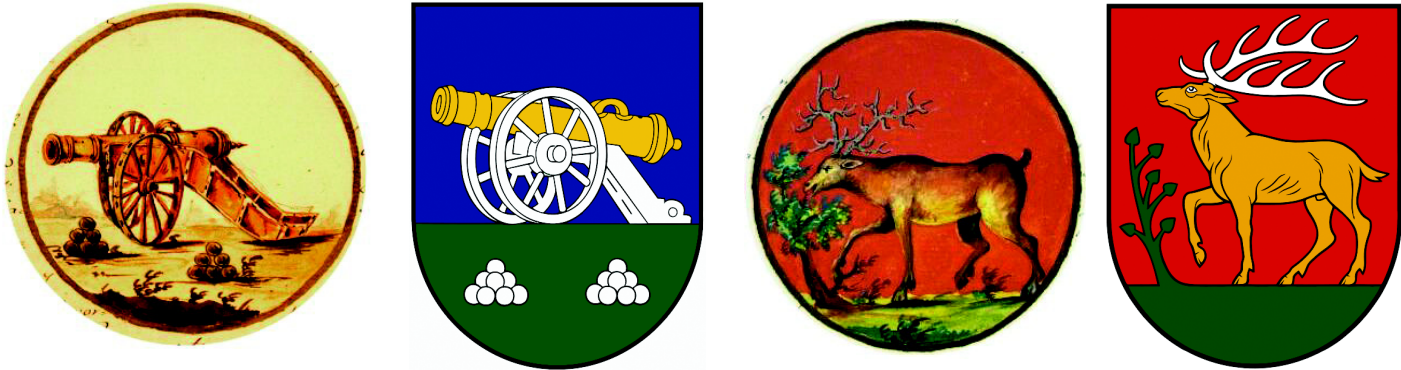
PRUŠINSKIS KAZĖMIERS
PORTĖGRAPĖJĖS SAKALASKĖ MEČISLUOVA
ŠĖLUTĖS RAJUONA MIESTIELIU HERBĀ – IŠ REDAKCĖJĖS ARCHĪVA

Šin karta kalba aple Šilutės krašta – ne atsėtėktėnė. 2011 metās Šilutė švėnt sava miesta posės omžiaus jubilieju. Ruošies anam kĀp priklausa, net šiū metu Lietovuos suostėnė ėr paskelbta. jau nu pat metu pradiuos matuos, ka ne veltou. Tuo krašta žmuonis šės metās ėe ėpatingā sosėtelkė. Aple tou kalb ėr jubiliejaus pruogo miestė vĳkstuo poikė rėngėnė, ėr anū reklama. Palinkiekem šilutėškems pasėsekėma, vuo mes paėiškuokem tamė kraštė žemaitėškas kultūras pedsaku.

Je aple tou pasakĳtomem kuokemė Mažuosės Lietovuos

krašta žmuoniū soejėmė, kuo gera būtomem nesoprastė. Kėik ėe tuo žemaitėškoma gal būtė, je ėe – Klaipiedas krašts, Mažuosės Lietovuos etnuograpėnis regėjuons, ne tėp senė ėr oficeliuos Lietovuos valdiuos ėteisints. Tik ne-daug kas aple tou dā ėr mūsa Lietovuo žėna. Je saka, ka Žemaitėjė, tā kartās gali manĳtė, ka galvuo tor ėr Klaipie-das krašta. Dabā ėr Lietovuos administracėnis soskĳrstĳms tuoks, ka Klaipiedas apskrėtė ėr priskėrtė ėr kelė Žemaitė-jės rajuonā (Skouda ėr Kretinguos). Klaipiedas rajuons tėp pat dom etnuograpėnems regėjuonams priklausa – Vėina

Iš kairės: Vainuta, Degučiu miesteliu (Šėlutės rajuons) herbā 1792 metās ēr dabar

dalės Žemaitėjē, kėta – Mažājē Lietuvā. No vo Šėlutė... Tas rajuons tēp pat i kelės dalės pagal mūsa tradicėnė kultūra ir skėrstuoms.

Mažuosės Lietuvos regėjuonou oficialė ir priskėrtė Smailinkā, Vilkiškė, Lauksargė, Pagiegė, Katičė, Stunėškė, Usienā, Juknaitė, Šėlutė, Neringa, Rusnė, Saugā, Priekolė, Kretingalė, Sandvaris, Duovilā, Juonaitė, Kintā, Agluonienā ēr anū apilinkės. Tēp kad Švieksna ēr nemažā kėtū vėituoviu, nuors priklausa ēr Šėlutės rajuonou, ir Žemaitėjuo.

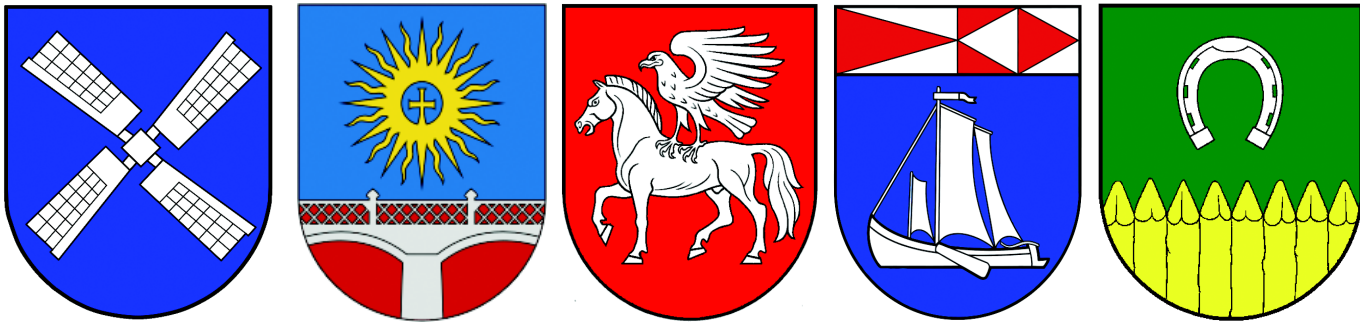
Lietuvuos Respublikas Seima interneta svetainės poplapie „Žemėlapio „Lietuvos etnografiniai regionai“ sudarymo principai. Komentarai“ (žr. www3.lrs.lt/.../w5_show?p_r=3841&p_d=28967&p_k=1) rašuoma, kad „Lietuvos etnografinių regionų žemėlapis sudarytas vadovaujantis Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymu ir remiantis įvairių mokslinių tyrinėjimų rezultatais, ekspertų (etnologų, etnomuzikologų, lingvistų, istorikų ir kt.) išvadomis bei rekomendacijomis. Aptartos skirtingų sričių specialistų nuomonės ir siūlymai, peržiūrėta daugiau negu 200 etnografinių žemėlapių. Svarbiausi kriterijai, pagal kuriuos brėžiamos Lietuvos

etnografinių regionų ribos yra: materialinės ir dvasinės kultūros reiškinių (darbo, šeimos, kalendorinių ir bendruomenės švenčių, kalbos (tarmių), folkloro, tarmių, tradicinių amatų ir verslų, kulinarinio paveldo, architektūros, drabužių, audinių ir kt.) regioninis savitumas. Brėžiant etnografinių regionų ribas, laikomasi seniūnijų ribų (išskyrus didžiuosius šalies miestus). Remiantis susiklosčiusia tradicija, Lietuvos Respublikos teritorija dalinama į penkis etnografinius regionus: Aukštaitiją, Dzūkiją (Dainavą), Mažąją Lietuvą, Suvalkiją (Sūduvą) ir Žemaitiją. Nors šie regionai formavosi ne vienu laiku ir jų vaidmuo istorijos eigoje buvo gana skirtingas, tačiau juos sudaro pakankamai ryškios etninės kultūros sanklodos, reikšmingos ne tik ten gyvenančių žmonių savimonei, bet ir visos Lietuvos kultūrinio identiteto palaikymui ir stiprinimui.“

Dr. Astrauskas Rimantas, rašidams apie Šėlutės etnografinį regėjuona pagal etnomuzikuologėjės duomenis nuruoda (www3.lrs.lt/.../w5_show?p_r=2231&p_d=21330&p_k=1), kad „Su Žemaitija iš pietų ir pietvakarių pusės besiribojantis Klaipėdos kraštas, dar vadinamas Ma-

(Nukelta i 34 p.)

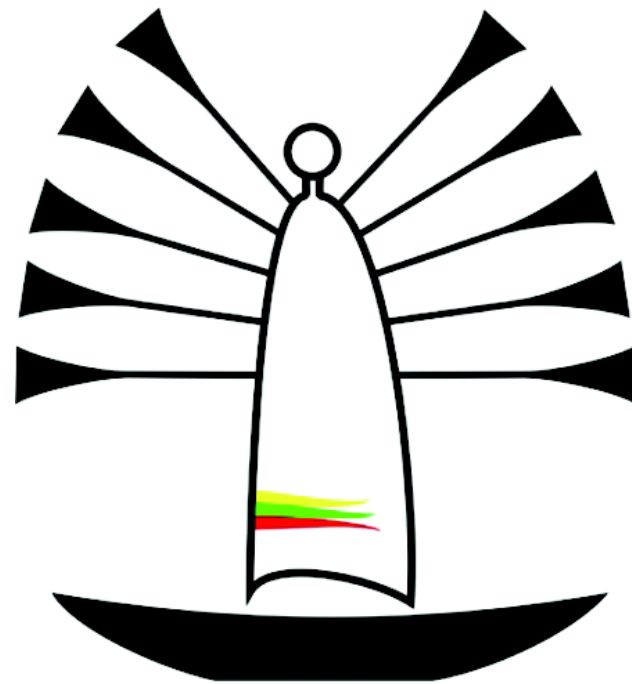
Šilutės rajuona miestelių herbā (iš kairės): Saugū, Šviekšnas, Juknaitiu, Rusnės, Gardama

(Atkelta iš 33 p.)

Žaja Lietuva, turi istoriškai dokumentuotą savitą muzikinę tradiciją, kuri, deja, mūsų laikais jau nustojo gyvuoti. Svarbiausieji šios tradicijos šaltiniai publikuoti L. Rėzos rinkinyje „Dainos“, išspausdintame 1825 metais Karaliaučiuje, bei Ch. Bartscho dainų su melodijomis rinkinyje „Dainų Balsai“, kuris 1886–1889 metais buvo išspausdintas Heidelberge ir šiais metais pakartotinai publikuotas kaip naujos redakcijos leidinys. Žiame regione [...] buvo paplitęs vienbalsis melodinis atlikimo stilius, kuriam būdingos savitos mažorinio bei minorinio pobūdžio dermės, gausu piemenų ragų, tik čia paplitę cimbolai.“ Tou tarpo pagal dr. R. Astrauska „Pats muzikiniu požiūriu monolitiškiausias yra Žemaitijos regionas. Jis iš esmės visoje teritorijoje sutampa su lingvistiniu regionu. Žemaičiams būdingas „garsą tempiantis“ atlikimo būdas, vyrauja šviesaus mažoriško pobūdžio dermės, daug šienapjūtės, vestuvinių, karių-istorinių žanrų dainų, nėra kalendorinių dainų, raudų, sutartinių, nors kai kuriuose istoriniuose šaltiniuose šių žanrų bei stilių dainos ir paminėtos. Žemaitijoje išliko įdomios neliturginės religinės giesmės ir unikali atsisveikinimo su mirusiuoju tradicija – „Kalnai“, kurie giedami pakaitomis su pučiamųjų instrumentų intarpais. Iš instrumentų čia paplitęs smuikas, bandonija, basedlė. Žemaičių melodijos, nekeičiant struktūros, gali būti atliekamos vienbalsio arba daugiabalsio atlikimo būdais.“

Folklora (mozėkėni ēr dainiujemouji) dr. Astrausks R. kėik aptarė, vuo mes pasėžvalgikem pu Šilutės krašta kaimus, kapėnaitės ēr bažničės. Kėik savėta, kėik žemaitėška ir senuoji tuo karšta skulptūra, križė ēr kuoplitelės? Mums tou soprastė padies ēlgus metus tuo karšta senuosės kultūras uobjektus portėgrapavės Sakalauskis Mečisluovs. Mūsa redakcėjė anuo perdoutuos portėgrapėjuos – ne tik liaudės meistrū, bet jau ēr prufesionaliū menininku sokortė darbā, skertė bažničiuoms.

Isėveizi i anus ēr atruoda, ka vėsė anėi tuokėi pat, kāp ēr Žemaitėjuo. Tik gal būtė ne tėik žemėškė, ne tėik tvėrtė. Tėi, katrėi iš patėis Šilutės, Mažuosės Lietovuos krašta, kėik daugiau apdailintė, nušlipoutė, ēr tuos kuoplitelės pri

ŠILUTĖ
LIETUVOS
KULTŪROS
SOSTINĖ
2011

miediu tuokės ligo ēr mažesnės, daugiau apdėrbtas, pakilietas. Nuors... Sakitė, kad vėina ar kėta ēš anū pamatės Žemaitiu kraštė galiėtomi pasakitė, kad če – ne žemaitėška koplitelė, apsėrėktomi. Tuokiū pat dėsintis dā ēr šėndėin gali rastė ēr Žemaitėjuo. Parsėpīnusi ir ne tik tū kraštū kultūra, bet sosėmaišė ir ēr tuo krašta žmuonis. Tūkstontė žemaitiu šeimū šėndėin gīven Klaipėdas miestė ēr rajuonė, daug anū Šilutės kraštė. Mažuosės Lietovuos senūju gīventuojū gali sotėktė ēr Žemaitėjuo. Ēr vėsė anėi – Lietovuos gīventuoje. Vėsė anėi dėina sotink ēr palīd pri Baltėjės jūras ēr senuojė Nemuna žemie.

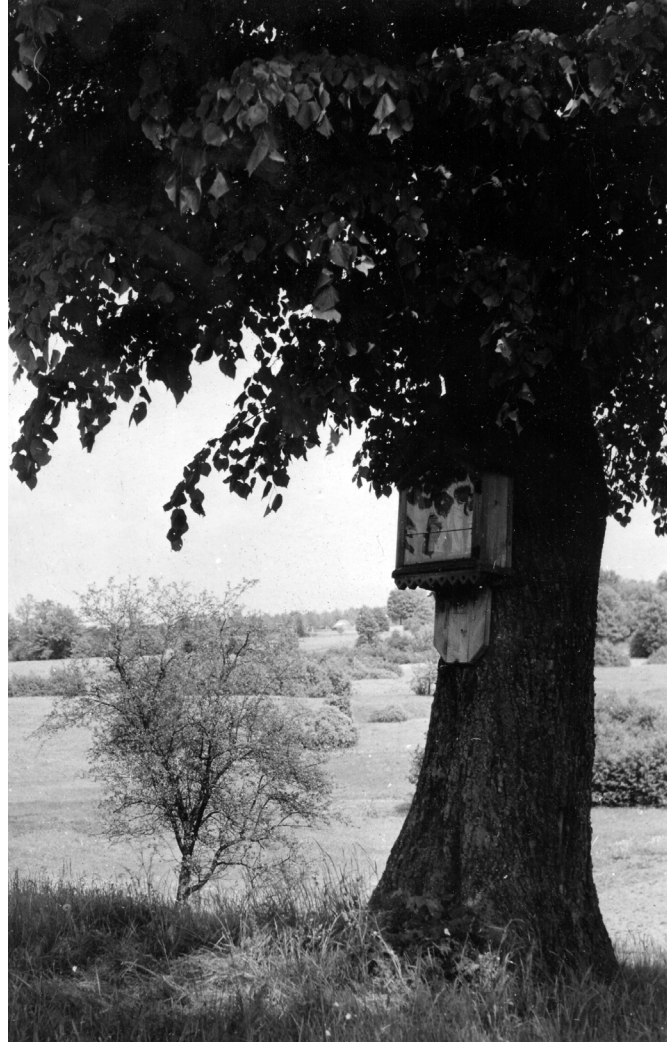

Vėršou ėr dešėnie – Brokuoriu kaima (Gardamo apil.) koplītstulpis ėr koplītėlė. 1966 m.

vėršou – Kočaitiu kaima medė skulptūra; dešėnie – Degutiu kaima koplītėlė. 1966 m.

Publėkacėju panauduotas nespalvuotas portėgrapėjės – Sakalauškė Mečislouva

Leviškiu kaima (Šelutės rajuons) šventūju skulptūras ėr tuo patėis rajuona Pabremenės kaima skulptūra „Pieta“. Portėgrapouta 1964 metās. Autuorė nežėnuomė.

ŠĖLUTĖS ĖR ŠĖLALĖS KRAŠTA SENUOJI SKULPTŪRA, KRĪŽĖ, KOPLĪTELĖS ĖR VARPĀ

SAKALAUŠKĖ MEČISLUOVA PORTĖGRAPĖJĖS

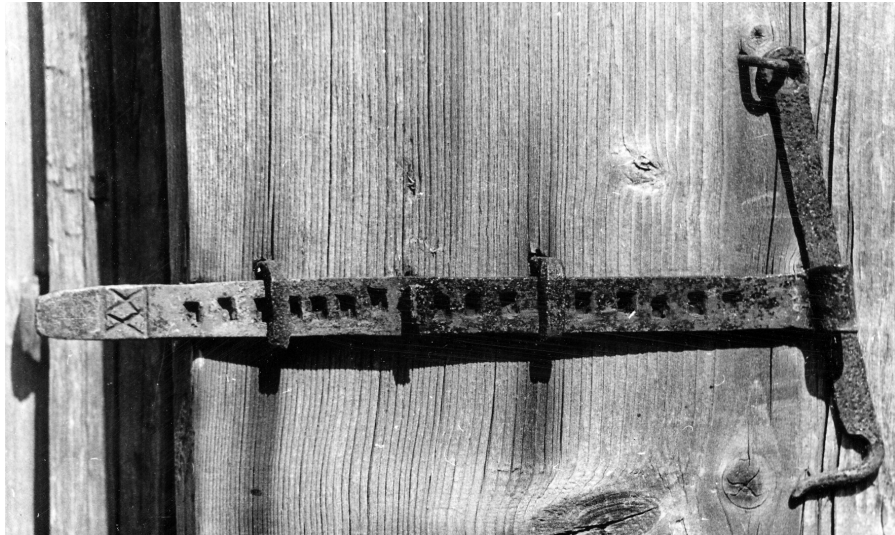
Kairie – Šelutės rajuona Pabremenės kaima koplītelė medie. Vėršou – Upīnas kaima (Šėlalės rajuons) varpā

Šelutės rajuona Pajerubės kaima krizios.
1966 metų

Šelutės rajuona Pajūralė kaima skulptūrelės. 1964 m.

Paežeriū bažničės (Šelutės r.)

Iš kairies: Šelutės rajuona Gardama apīlinkės Užlaukės kaima koplitstulpis ēr tuo patēis rajuona Šviekšnas apīlinkiu skulptūra „Šv. Jūzaps“ ēr koplitelē medie. 1966 metų

Žinios iš Telšių vyskupijos

SKYRIŲ PARENGĖ TELŠIŲ VYSKUPIJOS KAN. TEOL. LIC. ANDRIEJUS SABALIAUSKAS

Pašventinti penki nauji kunigai

Nuotraukos klieriko A. Šneideraičio

Šių metų birželio 1-ąją, Šv. Justino – Telšių vyskupijos globėjo – dieną Telšių vyskupas J. Boruta SJ Telšių katedroje pašventino 5 naujus kunigus. Dvyliktą valandą šventimų iškilmingas šv. Mišias kartu su savo ganytoju koncelebravo Telšių vyskupijos dekanai, vicedekanoi ir abiejų kapitulų kanau-ninkai bei šventinamųjų pakviesti kunigai. Šventimų metu Telšių vyskupas kalbėjo apie šv. Justino gyvenimą, jo meilę ir ištikimybę Kristui ir apsisprendimą už gyvybės dėl Kristaus evangelijos paaukojimą. Šią dieną šventinami nauji kunigai Telšių vyskupijai – tai ženklas, jog jie turėtų būti šv. Justino dvasios – ištikimybės Dievui ir Bažnyčiai dvasios. Šių dienų pasaulyje nėra lengva būti

Kristaus ir Bažnyčios kunigu, tačiau Kristus įpareigoja pats juos siųsdamas ir pats juos išsirinkdamas, kad jie būtų jo Evangelijos savo gyvenimu skelbėjai ir šviesos nešėjai.

Šv. Mišių metu giedojo Klaipėdos choralo grupė, meldėsi gausus būrys tikinčiųjų bei šventinamųjų artimieji. Žv. Mišias tiesiogiai transliavo Marijos radijas.

Po šv. Mišių Telšių vyskupas J. Boruta SJ su naujai pašventintais kunigais Vaidu Gadeikiu, Viktoru Daugėla, Justinu Palubinsku, Vytautu Liesiu ir Haroldu Šneideraičiu aplankė Telšių katedros kriptoje besiilsinčius vyskupų – pirmojo Telšių vyskupo J. Staugaičio, Dievo tarno pirmojo Telšių kunigų seminarijos rektoriaus vyskupo V. Bori-sevičiaus bei vyskupo P. Ramanausko – palaikus. Čia pasimelsta, linkint naujesiems kunigams šių didžių vyskupų dvasios.

Po iškilmių Katedroje Telšių kunigų seminarijoje vyko nuotaikinga agapė, kurios metu buvo pasveikinti neoprezbiteriai.

Graži mokslo metų pabaiga

Nuotraukos klieriko A. Šneideraičio

Birželio 2 dieną Žemaičių Kalvarijos Šventovėje per kasmėnesinius atlaidus iškilmingai pažymėtas Telšių vyskupo V. Bori-sevičiaus kunigų seminarijos bei Telšių

Nuotraukos klieriko A. Šneideraičio

vyskupijos licėjaus 2010/2011 mokslo metų užbaigimas. Ši diena taip pat buvo skirta Gargždų dekanato tikinčiųjų piligriminei kelienei. 12 valandą prasidėjusioms pagrindinėms šv. Mišioms vadovavo ir pamokslą pasakė Telšių vyskupas J. Boruta SJ. Kartu su vyskupu šv. Mišias laikė Telšių kunigų seminarijos vicerektoriai kan. R. Saunorius ir kun. V. Ačas, prefektas kan. A. Sabaliauskas, Licėjaus direktorius kun. A. Mačius, Gargždų dekanas kan. J. Paulauskas, Gargždų dekanato kunigai bei birželio 1 d. pašventinti naujieji kunigai. Šv. Mišiose giedojo Gargždų parapijos sumos choras. Sakydamas pamokslą Telšių vyskupas kalbėjo apie Šv. Dvasios atsiuntimo laukimą bei visą birželį parapijose vykstančią Švč. Sakramento adoraciją, minint popiežiaus Benedikto XVI 60-ąsias kunigystės metines bei meldžiant naujų pašaukimų ir kunigų šventėjimo. Vyskupas kvietė tikinčiuosius aktyviai dalyvauti kiekvieną dieną vykstančiose 2 valandų adoracijose.

Po šv. Mišių buvo giedami Žemaičių Kalvarijos kalnai einat Kryžiaus keliu tiek lauke, tiek ir Bazilikoje.

Šiuos mokslo metus užbaigė 20 Telšių kunigų seminarijos ir 5 Parengiamojo kurso klierikai bei 9 Telšių vyskupijos licėjaus auklėtiniai.

Po pamaldų Telšių ganytojas atsisveikino su tikinčiaisiais iki liepos 1 dienos, kai prasidės Didieji Žemaičių Kalvarijos atlaidai.

Šeštinės Šalpės kalnelyje

Nuotraukos Gintauto KAUBRIO

2011 m. birželio 5-ąją, Seštinių ir Tėvo dieną gausus tikinčiųjų būrys rinkosi ant Šalpės kalnelio, kuris yra Gargždų dekanato Veiviržėnų parapijoje (Klaipėdos rajono Judrėnų seniūnijoje). Jau 10 metų gyvuoja tradicija susirinkti čia Seštinių šventės vakarę. Tą dieną ant kalnelio aukojamos šv.

(Nukelta į 34 p.)

(Atkelta iš 33 p.)

Mišios. Žiais metais šv. Mišioms vadovavo Telšių vyskupo generalvikaras prel. J. Šiurys, koncelebravo Gergždų dekanato dekanas kan. J. Paulauskas, Veiviržėnų klebonas kun. A. Šimkus, Endriejavo ir Judrėnų parapijų klebonas kun. S. Anužis, Telšių kunigų seminarijos prefektas kan. A. Sabaliauskas. Giedojo Veiviržėnų parapijos giedoriai.

Sakydamas pamokslą prelatas kalbėjo apie Kristaus įžengimą į dangų ir parodytą mums kelią bei kryptį – kur ir kaip reikia keliauti. Jis moko mus gyventi su Juo, kad nueitume į amžinybę ir gyventume su Juo danguje. Jis priminė, jog šiandienos žmogus dažnai nesigilina ir nesirūpina dangaus siekimu. Šių dienų žmogus, rūpindamasis kitais dalykais, užmiršta tai, kas svarbiausi – siekti amžinojo gyvenimo. Mūsų sekmadienio šventimas, kasdienė malda, sakramentų praktika yra kelias į dangų, kuriuo mums būtina eiti. Pamokslininkas gausiai susirinkusius tikinčiuosius drąsino gyventi Jo mokslo šviesoje ir kiekvieną dieną prisiminti, jog einame į Dangų.

Po šv. Mišių tikintieji neskubėjo skirstytis, bendravo, kalbėjosi. Anot jų, šis kalnelis, esantis Šalpės upelio – ypatingas. Žmonių liudijimu, – nuo seno tai apžadų vieta. Čia stovi nemažai pastatytų kryžių bei koplytstulpių su įrašais, liudijančiais apie žmonių troškimą šioje vietoje melsti Dievo reikalingų malonių. Nuo XIX a. čia žmonės ateina melstis. Viename iš kryžių pažymėta 1922 m. data. Pasakojama, kad kartą žmogus čia kirtęs mišką. Perskėlęs vieno nudžiūvusio medžio stuoabrį jo šerdyje radęs tarytum rūpintojėlį. Jis jį įkėlęs į čia augusį medį ir žmonės ėmę čia lankytis, melstis ir kartais pasimeldę išgydavo ar patirdavo stebuklą.

Kiti pasakoja, jog kartą piemuos ganėsi bandą ir šioje vietoje išvydę apsireiškusią Dievo Motiną. Apie tai papasakojęs kitiems ir įkėlęs į medį kryžių. Nuo to laiko žmonės čia renkasi melstis iki šiol. Dar kiti pasakoja, jog kadaise čia buvę kapai ir

Aukojamos šv. Mišios ant Šalpės kalnelio. 2011 m. Gintauto Kaubrio nuotraukos

žmonės ant tų kapų statę kryžius bei koplytstulpius.

Šiandien Šalpės kalnelis prižiūrimas, čia statomi kryžiai, žmonės renkasi maldai. Tai svarbiausia – Dievas pasirinko ir šią vietą, kurioje maldoje žmonės išgyvena susitikimą su Juo – miškų glūdimyje, kur paliudytas šią vietą gerbusių ir mylėjusių katalikų tikėjimas Kristumi.

Tą šventą vietą šiuo metu prižiūri kaimo gyventojai Albina Arošūtė ir Antanas Ruškys.

Viltį teikia tai, kad į Šalpės kalnelį kiekvienais metais susirenka nemažas būrys tikinčiųjų bei būrelis jaunimo. Tokios brangios mūsų tautoje šventos vietos yra priminimas mums visiems, jog Dievo malonės yra dalinamos per žmonių tikėjimo liudijimą bei maldos bendrystę.

Poeto Vytauto Mačernio 90-ųjų metinių paminėjimas Žemaičių Kalvarijoje

Poetas
Vytautas
Mačernis.
Nuotrauka
iš
redakcijos
archyvo

2011 m. birželio 5 d. poetui Vytautui Mačerniui būtų sukakę 90 metų. Šis vienas garsiausių mūsų krašto poetų žuvo būdamas jau-

Žemaičių Kalvarijoje. Klieriko A. Šneideraičio nuotrauka ir nuotrauka iš redakcijos archyvo

nas – 1944 m. rudenį. Vytautas Mačernis gimė 1921 m. birželio 5 d. Šarnelės kaime, Žemaičių Kalvarijos parapijoje. Š. m. birželio 4 d. Žemaičių Kalvarijoje vyko poeto jubiliejaus minėjimas. Šeštadienio rytą atvykę svečiai bei poeto giminaičiai rinkosi prie poeto kapo, kuris yra jo tėviškėje. Aplankę poeto tėviškę ir kapą, renginio dalyviai susitiko prie Žemaičių Kalvarijos miestelyje pastatyto ažuolinio paminklo, skirto poeto atminimui. Jis stovi prie kelio, vedančio iš Kalvarijos į Šarnelę. Paminklą pašventino Telšių vyskupo generalvikaras prel. J. Šiurys. 12 valandą Žemaičių Kalvarijos Bazilikoje buvo aukojamos šv. Mišios, kurioms vadovavo prel. J. Šiurys, koncelebravo Žemaičių Kalvarijos Šventovės rektorius, Telšių kunigų seminarijos rektorius kan. J. Ačas, vicerektorius kan. R. Saunorius, prefektas kan. A. Sabaliauskas. Pastarasis šv. Mišių metu pasakė pamokslą. Giedojo Žemaičių Kalvarijos parapijos jaunimo choras. Pamokslininkas apžvelgė poeto gyvenimo kelią, jo kūrybos savitumą bei tikėjimo kelią. Poeto veikla buvo aktyvi Bažnyčioje bei visuomenėje ir Dievas per jo gyvenimą parodė, jog šviesos tamsa užgožti nepajėgė – poetas žuvo jaunas, bet jo palikta kūryba šiandien nepraranda savo aktualumo bei svarbos.

Po šv. Mišių Žemaičių Kalvarijos Kultūros centre, V. Mačernio bibliotekoje bei muziejuje vyko nuotraukų ir leidinių paroda, poezijos valanda. Poeziją skaitė aktoriai P. Venclova ir V. Kochanskytė. Grojo Žemaičių Kalvarijos muzikos mokyklos mokiniai. Koncertavo Telšių kultūros centro ir Žemaitės gimnazijos meno saviveiklininkai. Renginys tęsėsi ir po poezijos valandos.

2011 – DIEVO GAILESTINGUMO METŲ – DIDIEJI ŽEMAIČIŲ KALVARIJOS ATLAIDAI LIEPOS 1–12 D.

Liepos 1 d. (penktadienis) – Atlaidų išvakarės – 16 val. šv. Mišios Panų kalne. Į šv. Mišias renkasi Marijos legiono legionieriai. Po šv. Mišių – maldinga eiseną į Žemaičių Kalvariją. 19 val. – Mišparai Bazilikoje; po jų – Eucharistinė procesija aplink Baziliką.

Liepos 2 d. (šeštadienis) – Jaunimo diena. (KLAIPĖDOS DEKANATO TIKINČIŲJŲ PILIGRIMINĖ KELIONĖ).

Liepos 3 d. (sekmadienis) – DIDŽIOJI KALVARIJA. Šeimų diena. KAUNO ARKIVYSKUPAS METROPOLITAS SIGITAS TAMKEVIČIUS SJ.

(12 VAL. TIESIOGINĖ ŠV. MIŠIŲ TRANSLIACIJA PER LTV. MAŽEIKIŲ DEKANATO TIKINČIŲJŲ PILIGRIMINĖ KELIONĖ).

Liepos 4 d. (pirmadienis) – Žemdirbių ir ūkininkų diena. (PALANGOS DEKANATO TIKINČIŲJŲ PILIGRIMINĖ KELIONĖ).

Liepos 5 d. (antradienis) – Katechetų, tikybos mokytojų, visų pedagogų diena. (SKUODO DEKANATO TIKINČIŲJŲ PILIGRIMINĖ KELIONĖ).

Liepos 6 d. (trečiadienis) – Kunigų ir ministrantų diena. (ŠILALĖS DEKANATO TIKINČIŲJŲ PILIGRIMINĖ KELIONĖ).

Liepos 7 d. (ketvirtadienis) – Carito, Maltos, senelių namų gyventojų ir darbuotojų bei Medikų diena. (ŠILUTĖS DEKANATO TIKINČIŲJŲ PILIGRIMINĖ KELIONĖ).

Liepos 8 d. (penktadienis) – Valstybės, savivaldybių, seniūnijų, policijos vadovų bei darbuotojų diena. (TAURAGĖS DEKANATO TIKINČIŲJŲ PILIGRIMINĖ KELIONĖ).

Liepos 9 d. (šeštadienis) – Brolių latvių diena. Dalyvauja Rygos Arkivyskupas Metropolitas Zbignevs Stankevičs ir Liepojos vyskupas Vilhelms Lapelis OP. (TELŠIŲ DEKANATO TIKINČIŲJŲ PILIGRIMINĖ KELIONĖ).

Liepos 10 d. (sekmadienis) – Kunigų seminarijų, Universitetų, VDU Teologijos fakulteto, Katechetikos katedrų bendruomenių diena. Apaštalinis Nuncijus Arkivyskupas dr. Luigi Bonazzi. (GARGŽDŲ DEKANATO TIKINČIŲJŲ PILIGRIMINĖ KELIONĖ).

Liepos 11 d. (pirmadienis) – Dominikonų, Marijonų, Jėzuitų, Seserų Kazimieriečių ir visų kitų vienuolių bei maldų už pašukimus diena. (AKMENĖS DEKANATO TIKINČIŲJŲ PILIGRIMINĖ KELIONĖ).

Liepos 12 d. (antradienis) – Žemaičių Kalvarijos parapijos ir jos kaimynių: Barstyčių, Sedos, Platelių, Alsėdžių, Gegrėnų parapijų diena. (ŽEMAIČIŲ KALVARIJOS DEKANATO TIKINČIŲJŲ PILIGRIMINĖ KELIONĖ).

PASTABA: Kiekvieną Atlaidų dieną Pagrindinėms 12 val. šv. Mišioms vadovaus vis kitas Lietuvos vyskupas.

PAMALDOS KIEKVIENĄ ATLAIDŲ DIENĄ:

7. 00 val. J. E. Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ Kęstaičiuose išlydi piligrimus į Žemaičių Kalvariją

7. 30 val. Liturginių valandų Rytmetinė Žemaičių Kalvarijos Bazilikoje.

8. 00 val. Žv. Mišios

10. 00 val. Žv. Mišios. Po šv. Mišių – Švč. Sakramento Adoracija, kurios metu bus kalbamas Dievo Gailestingumo vainikėlis.

12. 00 val. Suma, po jos iškilminga procesija į Kryžiaus Kelio kalnus.

Benedikto Jankausko nuotraukose – Žemaičių Kalvarijos bazilikos vidaus fragmentai

19. 00 val. Vakarinės šv. Mišios.

Paskutinę atlaidų dieną 19 val. šv. Mišių Bazilikoje nebus.

Telšių vyskupas

Jonas Boruta SJ

TELŠIŲ VYSKUPO VINCENTO BORISEVIČIAUS KUNIGŲ SEMINARIJA

Katedros g. 6, LT-87131, Telšiai; tel. 8 444 60622, faks. 8 444 60623; <http://www.tks.lt>;

el. p. seminarija@telsiai.lcn.lt; Kodas: 111966190

STOJANTIEMS Į TELŠIŲ VYSKUPO VINCENTO BORISEVIČIAUS KUNIGŲ SEMINARIJĄ

MIELI JAUNUOLIAI,

Bažnyčiai reikia kunigų, kurie tęstų Kristaus pradėtą misiją, skelbtų amžinąsias vertybes, rodytų žmonėms tikrąjį gyvenimo kelią ir vestų juos pas Dievą.

Bažnyčia be paliovos meldžiasi už pašaukimus ir turėdama aiškų ir drąsų pašaukimo planą nuolat kreipiasi į jaunuolius, kviesdama atsiliepti į Kristaus kvietimą sekti Juo.

Šių dienų palaimintasis Jonas Paulius II primena, jog rytdienos kunigas, nemažiau negu šandieninis, turi būti panašus į Kristų, o pašaukimas į kunigystę yra ypatingas *būti* viršenybės prieš *turėti* paliudijimas, pripažinimas, kad gyvenimo prasmė yra laisvas ir atsakingas savęs atidavimas kitiems bei pasiryžimas šitaip tarnauti Evangelijai ir Dievo karalystei (Plg. *Pastores dabo vobis*).

Mielas Jaunuoli, jei nori brandinti savo pašaukimą ir ruoštis kunigystei, atvyk mokytis į Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminariją.

Į seminariją priimami jaunuoliai, baigę vidurinę ar jai tolygią kitą mokyklą, dorą elgesio, praktikuojantys katalikai.

Stojantieji į seminariją pristato šiuos dokumentus:

1. klebono charakteristiką;
2. krikšto liudijimą;
3. vidurinio mokslo atestatą;
4. medikų komisijos pažymą;
5. dvi fotonuotraukas.

Dokumentai priimami seminarijoje, nuo liepos 21 d. Katedros a. 6, Telšiuose, darbo dienomis nuo 9 iki 12 val.

Stojamieji egzaminai vyks rugpjūčio 2–3 d. Į stojamuosius egzaminus studentai turėtų atvykti rugpjūčio 2 d. 10 val.

Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarija laukia jaunuolių, norinčių pašvęsti savo gyvenimą Dievui ir Bažnyčiai.

TKS Rektorius
Kan. Jonas Ačas

Telšiai, 2011 m. gegužės 12 d.